Pojedyńczy numer 20 groszy. Nakład 31600 egzemplarzy. Dzisiejszy numer obejmuje 12 stron

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt. Drukiem i nakładem „Drukarni Bydgoskiej“ Spółki Akc.

PRENUMERATA

w ekspedycji i **agenturach w Bydgoszczy** z dodatkiem tygodniowym „SPORT POMORSKI“ wynosi **kwartalnie 7.50 zł.**, na pocztach **przez listowego w dom 8.58 zł.** — **Miesięcznie 2.50 zł.**, przez listowego **w dom 2.85 zł.**, pod opaską w Polsce **4.50 zł.**, do Francji i Ameryki **6.50 zł.**, do Gdańska **4.00 guldeny**, do Niemiec **4.00 marki.** — W razie przeszkód w zakładzie, spowodowanych wyższą siłą, strajków lub t. p., wydawnictwo **nie odpowiada za dostarczanie pisma**, a prenumeratorzy **nie mają prawa** do odszkodowania. Redaktor przyjmuje od godz. 11—12 w południe oraz od godz. 5—6 po południu. Niezamówionych rękopisów Red nie zwraca. — Redaktor odpow **Czesław Budnik** Ekspedycja (centrala: Poznańska 30 — filja: Dworcowa 2) otwarta od godz. 8 rano do godz. 6 wieczorem bez przerwy.

Adres redakcji i administracji ulica Poznańska 30.

OGŁOSZENIA

20 groszy od wiersza milim., szerokości 36 milim. Za reklamy od milim. na stronie przed ogłoszeniami 72 milim. **50 groszy**, w tekście na drugiej lub dalszych stronach **75 groszy**, na 1-ej stronie **1 złoty.** Drobne ogłoszenia słowo tytułowe **20 gr.**, każde dalsze **10 groszy**; dla poszukujących pracy 20% zniżki. Przy częstem powtarzaniu udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 100% nadwyżki. — Ogłoszenia skomplikowane 20% nadwyżki. — Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Miejscem płatności i prawnem dla wszelkich sporów sądowych jest Bydgoszcz.
Konta bankowe: Bank Bydgoski T. A. - Bank Ludowy - Bank M. Stadthagen T. A.
Konto czekowe: P. K. O. nr. 203713 Poznań.

Telefon administracji 315. — Tel. filji 1299. Telefon naczelnego redaktora nr. 316. Telefon redakcji 326.

Numer 111. | BYDGOSZCZ, niedziela dnia 16 maja 1926 roku. | Rok XX.

Wprowadzenie stanu wyjątkowego.

Generał Thomeé aresztowany...

W dniu wczorajszym podaliśmy w osobnych odbitkach najważsze telegramy, które dla ogółu czytelników szczególnie dla prowincji, powtarzamy.

Dziś nie otrzymaliśmy żadnych depesz!

Oto co pisaliśmy:

Połączenie z Warszawą ciągle jeszcze przerwane. A my mamy obowiązek informowania naszych Czytelników o wszystkiem, co dojdzie do naszej wiadomości, a co w pewnej mierze na wiarę zasługuje.

To też robimy nadludzkie wysiłki, aby sprostać temu zadaniu. Bardzo pomocnym jest nam Poznań, który zorganizował służbę lotniczą do Warszawy i czerpie na tej drodze wiadomości, o ile one są tylko do zdobycia.

Po dalsze informacje zwracamy się telefonicznie co chwilę do Torunia, Grudziądza, Łodzi, Katowic i Krakowa. Co tylko wiedzą tamtejsze prawicowe pisma (bo unikamy tendencyjnych informacji organów lewicowych) chętnie nam komunikują, i w ten sposób powstaje mozajka luźnych rewelacyj, będąca tylko materjałem informacyjnym, za którego prawdziwość nie możemy naturalnie przyjąć żadnej odpowiedzialności.

Aby jednak sprostać ciężkim zadaniom tak ważnej chwili, wysłaliśmy do Warszawy naszego współpracownika, który będzie się starał zdobyć autentyczne relacje o wypadkach warszawskich. Ma on polecone jutro rano wrócić.

Zmiany personalne w XV dywizji.

Komendant placu informuje nas, że w dowództwie XV. Dywizji zaszły zmiany personalne.

Kto obejmie dowództwo dywizji — na razie nie wiadomo.

Z innej strony dowiadujemy się, że generał Thomée jest aresztowany.

Stan wyjątkowy.

Poznań, 15. 5. (PAT)

Dzisiaj w godzinach rannych zostało ogłoszone rozporządzenie Wojewody Poznańskiego w przedmiocie wprowadzenia stanu wyjątkowego na obszarze Województwa Poznańskiego.

Wojewoda Poznański.
L. dz. 1421.26/II.

Rozporządzenie w przedmiocie wprowadzenia STANU WYJĄTKOWEGO.

W myśl uchwały Rady Ministrów, powziętej w dniu 14 maja 1926 r. kontrasygnowanej przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej na podstawie artykułu 124 konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 r. ogłaszam wprowadzenie stanu wyjątkowego na obszar Województwa Poznańskiego.

Na podstawie powyższej uchwały Rady Ministrów zarządzam, co następuje:

I.

Na czas trwania stanu wyjątkowego zawieszone są następujące prawa obywatelskie:

1) prawo wolności osobistej, zagwarantowane artykułem 97 Konstytucji, zwłaszcza przepisy, poręczające wolność osobistą i określające sposób i warunki, pod jakiemi dopuszczalne jest ograniczenie tejże wolności, w szczególności rewizja osobista;

2) przepisy o nietykalności mieszkania obywateli, zagwarantowanej artykułem 100 Konstytucji.

II.

Nadto ogranicza się prawa obywatelskie, jak następuje:

1) zarządzam cenzurę prewencyjną prasy;

2) zgromadzenia wolno odbywać jedynie za uprzedniem zgłoszeniem, przynajmniej na trzy dni przed tem i za zezwoleniem właściwej władzy.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poznań, dnia 15 maja 1926 r.
Wojewoda Bniński.

Krwawe walki w Warszawie.

Piłsudski bombarduje Belweder.

Według wiadomości z Poznania, nadeszłych tam o godz 11,30 z Warszawy **wojska Piłsudskiego bombardują Belweder i pozycje wojsk rządowych.**

O godz. 12-ej nadeszła do Poznania wiadomość, że **wojska buntownicze wycofują się na Pragę.**

Poznańczycy wypierają rokoszan z Warszawy.

Sytuacja wczoraj o 1-szej w południe wedle opowiadań lotników:

Wojska poznańskie toczą z Piłsudczykami zacięte boje, wypierając ich piędź po piędzi ze śródmieścia Warszawy.

Obecna linja wojsk rządowych posunęła się aż do ogrodu Saskiego.

Krwawe walki toczą się koło hotelu Europejskiego i Bristolu. Piłsudski z główną siłą urzęduje jeszcze w Zamku.

Wszystkie dworce kolejowe obsadzone są przez wojska rządowe.

Pragę zajęli podobno Lwowiacy.

Pułki poznańskie zdobyły Krakowskie Przedmieście i Plac Saski. Piłsudczycy podobno ponieśli wielkie straty. Pułki pomorskie rozbiły doszczętnie zbuntowany 37 pułk piechoty stojący garnizonem w Kutnie.

Generał Jung pojmany?

„Postęp“ poznański pisze:

Rząd z raz zajętego stanowiska nie wycofa się żadną miarą, czując, że cały kraj idzie mu na odsiecz. Jak się okazuje, niesłychany **rokosz piłsudczyków był już zdawna przygotowany.** Gen. Żeligowski zupełnie celowo przygotował bunt.

Jak słychać, **został pod Łodzią pojmany przez piłsudczyków gen. Jung,** dawniejszy dowódca dywizji bydgoskiej.

Wbrew podanym wiadomościom, sytuacji nie będzie można dzisiejszej nocy jeszcze opanować.

W ostatniej chwili dowiadujemy się, że rząd wydał dekret obwieszczający w całej Polsce stan (wyjątkowy).

Zarządzenie to ma zapobiedz szerzeniu wieści wywołujących wśród ludzi popłoch i konsternację.

Rząd bezwzględnie występuje przeciw elementom wywrotowym, które wykorzystując sytuację wichrzą i podburzają ludność przeciw władzom praworządnym.

* * *

Poznański Urząd Wojewódzki ogłasza:

Rząd układać się z buntownikami nie będzie.

Wszelkie propagandowe wiadomości są fałszywe.

Siły rządowe organizują się w całym kraju.

W Poznaniu przebywają nadal jako przedstawiciele rządu ministrowie Osiecki i Piechocki.

Z Warszawy nadeszły co dopiero następujące wiadomości:

Buntownicy ostrzeliwują słabo Belweder.

Buntowniczy pułk 37 piech. został rozbity, 400 szwoleżerów Piłsudskiego zostało wziętych do niewoli.

Transporty wojsk poznańskich, które odeszły do Warszawy w czwartek południe już są na miejscu i biorą czynny udział w walce. Dalsze transporty, które odeszły dzisiejszej nocy, są już poza Kutnem.

* * *

Poznań, 14. 5. **Stan zdrowia generała Sosnkowskiego był dzisiaj rano bardzo dobry.**

Haller tworzy gwardję narodową.

Toruń, 14. 5. (Tel. wł.) **Dzisiaj przybył tutaj gen. Józef Haller. Obraduje on** z Wojewodą i Komitetem Przysposobienia Wojskowego, celem stworzenia gwardji narodowej.

* * *

O wiosno!

Gdzie wśród miasta się ogród przestronny zieleni,
W artystyczne, kunsztowne zdobny dekoracje,
Gdzie ławeczki i ławki, na słońcu i w cieni
Obsiedli już dandysi i przeróżne gracje,
Kroczy, śpiewając Rotę, szary huf harcerzy.
Kapelusze na bakier — animusz w źrenicach —
Każdy z nich jak w Sakrament, w wiosnę swoją wierzy,
W tę wiosnę co zakwita w duszy, i na licach.
A tuż obok — pod murem — oparty na kuli
Młody chłopiec, kaleka, patrzy na to zbliska,
I jak obite zwierzę w swój kącik się tuli
A z oczu zapadniętych nienawiść mu tryska

— — — — — — — — — —

Lustrzana tafla okna, w znanym magazynie —
W najdroższych się bławatach wiosna tam rozsiada —
A tuż obok na ziemi, przy samej futrynie
Nędzarki łachman biedny i twarz trupio blada.

— — — — — — — — — —

Z paczką gazet pod pachą, przebiega pachole —
Całe się w grosz zamienia, co zdobyć go trzeba —
Ażeby tę najgorszą zażegnać niedolę —
Ażeby choć suchego nie zabrakło chleba...
A tuż obok — przecudny — wiosenny fragmencik:
Dziecina, jak cherubin uśmiechnięta mile,
Niesie drogą, paryską zabawkę — okręcik,
Który odrzuci jutro, lub może za chwilę...

— — — — — — — — — —

O wiosno! polska wiosno! jak to strasznie boli,
Że tak nie bierzesz względu na swoją opinję —
Że tak mało chlebnego zboża na twej roli,
A tak dużo kosztują palmy i glicynje...

Alina Prus Krzemińska.

Próby zamieszek w Toruniu udaremnione.

Toruń, 14. 5. (Tel. wł.) Dzisiaj o godzinie 10-tej rano udała się do wojewody dra Wachowiaka delegacja bezrobotnych, żądając pracy i chleba. Wojewoda przyrzekł pomoc. Pomimo tego bezrobotni z okrzykami **„Niech żyje Piłsudski!"** urządzili demonstracyjny pochód. Policja konna szarżą rozpędziła bezrobotnych demonstrantów. Aresztowano 3-ch największych krzykaczy.

Do przelewu krwi nie przyszło.

W tej chwili o godz. 12-tej demonstracja powtórzyła się na Rynku Głównym. Policja konna i piesza rozproszyła demonstrantów. Demonstracje się powtarzają; policja szarżami rozprasza ich.

Jak było w piątek rano?

KOMUNIKAT URZĘDOWY.

W dniu 11 maja b. r. został utworzony rząd Witosa przy 240 głosów większością centroprawicowych. Tegoż dnia wieczorem demonstrują wrogie rządowi elementy lewicowe. Nazajutrz wojska skoncentrowane zdawna koło Sulejówka atakują Pragę pod dowództwem Piłsudskiego.

Prezydent Rzeczypospolitej pośredniczył osobiście wzywając do poddania się i złożenia oręża.

Piłsudski oświadczył, że droga legalna przestała istnieć, zaatakował miasto i zajął środek tegoż.

Aby oszczędzić ludność rząd ewakuował centrum, a zatrzymał Belweder przy pomocy wiernych wojsk.

Rząd proklamacją **ogłosił Piłsudskiego winnym buntu i znajdującego się poza prawem.**

Wezwanie do wierności spotyka się z entuzjastycznem przyjęciem w kraju.

Minister wojny Malczewski otacza stolicę 4-ma korpusami.

Duch wojsk zbuntowanych w upadku.

Generał Sosnkowski w Poznaniu usiłował popełnić samobójstwo w Poznaniu. Stan jego jest ciężki.

Rząd zapowiedział w krótkim czasie zgniecenie rewolty.

Prowincja potępia jednomyślnie bunt.

* * *

Powyższy oficjalny komunikat podaję PP. Starostom i Prezydentom miast do wiadomości oraz stosownego zużytkowania i poinformowania władz i społeczeństwa.

ZA WOJEWODĘ:
(—) Gluck.

Sprzeczne wiadomości z Anglji.

Strajk odwołany, ale nie zażegnany.

Prasa berlińska donosi, że związki zawodowe kolejarzy angielskich mimo odwołania strajku generalnego przez radę generalną kongresu związków zawodowych, zakazały kolejarzom stanąć do służby, dopóki dyrekcje kolejowe nie zobowiążą się wszystkich strajkujących bez wyjątku przyjąć do pracy. Rada generalna kongresu związków zawodowych żałuje już bezwarunkowego odwołania strajku. Rada oświadczyła w czwartek wieczorem, że każdy związek zastrzega sobie podjęcie na nowo strajku na własną odpowiedzialność, jeśli premjer Baldwin nie zdoła uzyskać przyjęcia strajkujących do pracy bez zastrzeżeń i natychmiast. Siła bojowa związków — oświadczyła Rada — nie osłabła, gdyż odwołanie strajku nie było spowodowane słabością czy litością. Porządek obrad kongresu delegatów górniczych, zwołanego na piątek, nie przewidywał żadnego kompromisu z właścicielami kopalń. Górnicy odrzucili propozycję Sir Herberta Samuela (przewodniczącego królewskiej komisji węglowej), uczynioną radzie generalnej kongresu związków zawodowych, aby bezpartyjny urząd taryfowy ustalał zarobki górnicze. Wobec niespodzianej kapitulacji związków wycofano również z parlamentu projekt Sir John'a Simon'a, aby nadal płacono przemysłowi węglowemu subwencję na czas okresu pertraktacji.

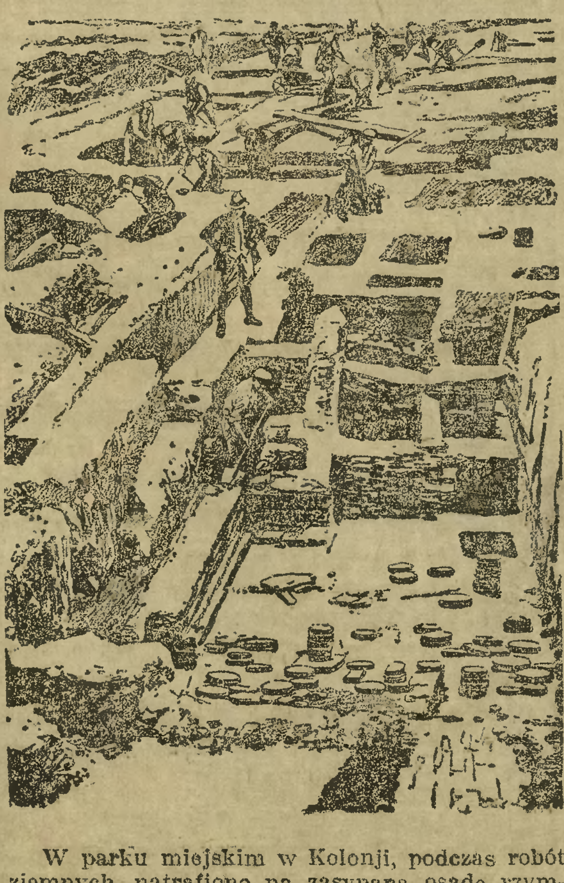
Właściciele kopalń gotowi są stanąć do pertraktacji, jednakże liczą się z nieustępliwością górników, którzy otrzymali wielkie zasiłki **pieniężne** z kontynentu, głównie z **Niemiec.** Angielscy górnicy mogą teraz strajkować kilka tygodni, nie naruszając kasy związkowej.

Strajk angielski nie jest jeszcze zupełnie zakończony.

Londyn, 14 maja (PAT) Biuro Wolfa: Wczorajsze rozmowy pomiędzy dyrektorami poszczególnych towarzystw kolejowych i delegatami pracowników kolejowych nie doprowadziły do porozumienia. Rokowania mają być prowadzone w dalszym ciągu w dniu dzisiejszym.

Paryż, (PAT) Pomimo zakończenia strajku generalnego w Anglji komunikacja pomiędzy Paryżem a Londynem nie jest jeszcze normalna. Francuskie Towarzystwo kolei północnych prowadzi w tej sprawie rokowania z kolejami angielskiemi

Interesujące wykopaliska w Kolonji.

W parku miejskim w Kolonji, podczas robót ziemnych, natrafiono na zasypaną osadę rzymską. Jest to doskonale utrzymany dwór ówczesnego ziemianina, mający ze wszystkiemi zabudowaniami około 250 metrów średnicy. Są tam więc stajnie, spichlerze, domy mieszkalne, łazienki, itd. Najciekawszem jest to, że ten cały kompleks budynków, znajdował się zaledwie ćwierć metra pod ziemią. Dwór ten pochodzi z r. 50 po nar. Chrystusa. Rycina przedstawia fundament. odkopanego domu mieszkalnego, którego front wynosi 50 metrów.

Rewolucja w Berlinie.

W Niemczech utrzymuje się pogłoska, że ekskajzer Wilhelm wrócił z Holandji, jednak wiadomości tej sprawdzić nie można.

Od osoby przybyłej wczoraj w nocy do Bydgoszczy z Berlina, dowiadujemy się następujących szczegółów o tamtejszej rewolucji:

Rebelje tamtejsze są znacznie większe niżby to się zdawało na podstawie cenzurowanych wiadomości, podawanych przez pisma.

W ciągu dnia dzisiejszego doszło do krwawych starć między policjantami a demonstrantami, w czasie których padło kilkudziesięciu zabitych i rannych. W całym Berlinie odbywają się masowe rewizje domowe, zwłaszcza u przywódców organizacyj prawicowych.

Organizacje socjalistyczne przygotowują się do kontrakcji, skutkiem czego nastrój jest ogromnie podniecony i grozi w każdej chwili dalszemi następstwami.

Zainteresowanie wypadkami polskimi jest minimalne. Dzienniki nie wydały żadnych nadzwyczajnych dodatków i w swych zwykłych wydaniach omawiają wypadki polskie na drugiem miejscu. Prowincja niemiecka przyległa do granic polskich jest wypadkami berlińskimi zaskoczona.

Ruch na stacji granicznej w Pile w kierunku do Polski jest prawie normalny.

Przesilenie gabinetowe w Niemczech.

Berlin. PAT. Wedle doniesień dzienników należy się liczyć z tem, że dr. Gessler stanie na czele dotychczasowego gabinetu. Możliwem jest, że gabinet Gesslera znajdzie większość w parlamencie przy poparciu nacjonalistów niemieckich. Vorwärts donosi, że socjaliści odmówią mu zaufania.

Strajkujące morze.

Na scenie jednego z prowincjonalnych teatrów francuskich grano „Burzę" Szekspira.

Rolę wzburzonego morza odgrywało piętnastu młodocianych statystów, których obowiązkiem było biegać pod płótnem rozpostartem na scenie i pomalowanem na zielono, aby ruchami swemi wywoływać złudzenie kołyszących się fal morskich.

Z powodu jednak ciężkich czasów dyrektor teatru zmniejszył chłopcom honorarjum.

Rozpoczyna się scena burzy. Za kulisami grzmią grzmoty blaszane, migocą błyskawice z licopodium i grzechoce przyrząd, mający udawać szum deszczu, a morze stoi, jak mur, nieruchome.

Oburzony i spotniały ze strachu reżyser biegnie pod płótno.

— Zaraz mi ruszać! — krzyczy. Ale morze nie rusza się z miejsca. Wreszcie wychyla się głowa jednego z chłopców i szepce:

— Podwyższy pan honorarjum o 30 centymów?

— Nie! O dziesięć centymów.

Morze milczy. Zato śród publiczności słychać śmiechy.

— Trzydzieści centymów,

— Nie. Dwadzieścia!

Morze ruszyło się nieco, ale wnet stanęło.

— Dwadzieścia pięć! — woła zrozpaczony reżyser.

Znów podniosły się trochę falę, aby opaść po chwili, ale zato śród widzów wybuchała prawdziwa burza. Gwizdano, tupano, krzyczano.

— A niech was djabli! — ryknął reżyser — dostaniecie po 30 centymów!

I zawrzało morze, jak nigdy przedtem. Rozszalały się wprost fale, gdy nagle — pękło płótno i piętnastu zamorusanych urwisów stanęło przed publicznością.

Tak skończyła się „Burza".

Handel karłami kwitnie na Węgrzech.

Karzeł stanowi dla cyrku i dla zdjęć filmowych wielką atrakcję. — Kolosalne ceny za wypożyczanie karłów. — Pożądaną jest symetrja kształtów i inteligencji.

Południowe Węgry dzięki specyficznym warunkom obfitują w ludzi anormalnie małego wzrostu. I tak np. w komitacie Borsod znaleziono w jednej rodzinie aż trzech osobników karłów, upośledzonych pod względem fizycznym, ale doskonale rozwiniętych pod względem umysłowym, a więc nadających się do celów cyrkowych. Zaangażował tych karłów pewien impresario na 3 lata za 89 miljonów. Rodzice z ochotą zgodzili się na tę oryginalną tranzakcję. W gminach Hamor i Huta znaleziono pięciu karzełków, odpowiednich do celów artystycznych. Wogóle w krótkim czasie zaangażowano 30 karłów, za które przeciętnie płacono rodzinom po 15 miljonów rocznie.

Agenci objeżdżają tłumnie kraj, rozdają nęcące prospekty i obiecują rodzicom złote góry za „wynajęcie" ich karlich dzieci. W prospektach tych piszą m. in., iż taki mały artysta po odbyciu nauki więcej zarobi w jednym dniu, niż kto inny w ciągu roku. Wobec tego wytworzył się w odnośnych komitatach węgierskich eksport karłów, na którem obie strony, agenci i rodzice, zarabiają mnóstwo pieniędzy.

Nie wystarczy jednak posiadać mały wzrost, a nawet ponadto inteligencję, aby zostać „artystą" cyrkowym. Poszukiwane są przedewszystkiem osobniki, proporcjonalnie zbudowane, a najmniejsza — tak częsta u karłów — potworność, obniża znacznie wysokość dzierżawy. O osobników, posiadających wszystkie pożądane warunki, toczy się nieraz między agentami gwałtowna walka konkurencyjna. I tak, pewien karzeł z Szirmy, szczególnie piękny i mądry, osiągnął cenę 15 miljonów; podskoczyła ona jednak wkrótce z powodu „licytacji" agentów na 35 miljonów.

Zaangażowane karły jadą przeważnie do Kolonji i do Manheimu. Tutaj otrzymują przedwstępną edukację, po której dopiero mogą wejść na arenę cyrkową.

A jakże patrzy na ten dziwny handel rząd węgierski?

Oto część prasy domaga się stanowczo ingerencji ministerstwa spraw wewnętrznych celem położenia temu kresu. Nie brak jednak głosów dowodzących, iż rzecz jest nie do pogardzenia ze względu na obecną nędzę, panującą w pewnych komitatach węgierskich.

Od redakcji.

Oszczędnie z papierem!

Sytuacja obecna jest tego rodzaju, że niepodobna przewidzieć, kiedy wrócą czasy normalne i zaprowadzony zostanie regularny ruch kolejowy. Ta okoliczność nakazuje nam największą oszczędność co do papieru, którego zapasy — dostateczne w czasach zwykłych — mogą się okazać niewystarczające na przyszłość.

To też już dzisiejszy, niedzielny numer „Dziennika Bydgoskiego", ograniczamy z 16 stron na 12. W niedzielę podawaliśmy zazwyczaj dużo literatury i belletrystyki ku rozrywce naszych Czytelników. Kogo te rzeczy w tej chwili interesują, gdy inne troski, niby zgraja jadowitych owadów obsiadła nam czoła?

Więc nie będzie dziś „Wieczorów Bydgoskich" u Łuczyka, bo gawędzący tam obywatele stracili animusz krytyczny. Schował się i golibroda do mysiej dziury, a reporter przepadł jak kamień we wodzie. Nie czas na kpiny i żarty, gdy dach się pali nad głową.

Miejmy nadzieję, że niebawem wszystko wróci do dawnego stanu i nasi wesołkowie swymi kawałami znowu bawić będą Czytelników.

Stan pogody.

Dzień i godz.	Ciśnienie powietrza 700 mm +	Temp. pow. O. C.	Zachm. 0—10	Kierunek i szybkość wiatru
14. 5. 1 poł.	56,1	11,5	10	S. 0,6
14. 5. 9 wiecz	56,5	9,6	5	E. 0,8
15. 5. 7 rano	53,6	10,3	10	N. 4

Temperatura doby ubiegłej: **średnia** 10,68 **najwyższa** 14,8 **najniższa** 8,9 Wysokość opadu 13,3

Przegląd religijny i społeczny.

Równość obywatelska we Francji. — Katolicy i masoni. — Najmłodszy biskup katolicki na świecie. — Oryginalny mecz na głowy.

W piątek, dnia 7 maja r. b. odbył się w Paryżu, w Uniwersytecie katolickim wieczór muzykalno-wokalny, który ma już swoją historję. Celem praktycznym tego wieczoru było przyspożenie funduszu dla biednych studentów uniwersytetu. Protektorat nad „gala“ objął ks. kard. Dubois, gen. Castelnau, biskup strasburski Ruch, gen. Pau i Weygand i t. d. Komitet wieczoru zwrócił się m. in. do artystów teatru „Komedji francuskiej“ z prośbą o wzięcie czynnego udziału w wykonaniu programu. Ośmiu artystów teatru przyrzekło ochotnie współpracę, co oczywiście wyszczególniono na zaproszeniach i w afiszach. Wszystko zapowiadało się jaknajlepiej.

Aż tu nagle, **dzień przed terminem**, artyści donoszą, iż minister Sztuk pięknych, p. Lamourenx **zabronił im brać udziału w uroczystości pod groźą utraty posad.** Trzeba wiedzieć, że Teatr „Komedji francuskiej“ subwencjonuje rząd i dlatego rości sobie prawo mieszania się w sprawy personalne teatru. Niesłychane to zarządzenie ministra wywołało zrozumiały odruch w katolickich sferach francuskich. Kard. Dubois wystosował do ministra list protestujący przeciw takiemu traktowaniu katolickiego uniwersytetu“. Żadnego uzasadnienia tego zakazu nie znajduje — czytamy w liście. — Przychodzi ono nagle, w przeddzień przedstawienia, unicestwia cały program z takim nakładem pracy, przez kilka miesięcy przygotowywany i publicznie ogłoszony, a przedewszystkiem szkodzi ono interesom uniwersytetu i kasie bratniej pomocy studentów, którą organizatorzy wieczoru pragnęli zasilić. — Instytut katolicki jest szkołą wprawdzie katolicką, ale legalną. Nie potrzebuję zaś dodawać jak daleko promienieją z niego myśl francuska na świat...

Niema przecież przepisu, któryby aktorom zabraniał poświęcać się dla dzieł dobroczynnych, jeśli mają ku temu dobrą wolę. Gdyby tak było, toby byli zaproszenia naszego nie przyjęli...

Równocześnie z wieczorem w Uniwersytecie katolickim przygotowywała loża masońska Garibaldi'ego w Paryżu „wielki koncert artystyczny“ tombolę, Jazzband itd. na dzień 8 maja rb.

Koncert ten zapowiedziano publicznie afiszami z programem, **w którego wykonaniu brali również udział artyści z „Opery“ i „Odeonu“ i teatrów subwencjonowanych przez rząd.** Jednakże p. minister Lamourenx, należący sam do sekty masońskiej, **na udział artystów w masońskiej uroczystości zupełnie nie reagował.**

Tak to wygląda we Francji równość obywatelska, wolność sumienia i nauki. **Momento dla katolików w Polsce...**

„Roczniki papieskie“ z r. 1926 podają między biskupami, konsekrowanymi w r. 1925, jednego, który **ma dopiero 31 rok życia.** Jest to ks. James Leen, zakonnik z kongregacji „Saint-Esprit“, z pochodzenia Irlandczyk, ur. w r. 1895, wyświęcony na kapłana 11 lipca 1920 r. Po pięciu latach kapłaństwa został biskupem koadjutorem w mieście Port Louis, na wyspie Maurice obok Madagaskaru. Ks. b. Leen jest obecnie najmłodszym biskupem na świecie. Dawniej święcono jeszcze młodszych, bywali nawet 25 letni młodzieniaszkowie biskupami. Obecnie jednak Prawo kanoniczne — kan. 331 — przepisuje 30 lat życia i 5 lat kapłaństwa, jako warunki niezbędne do otrzymania święceń biskupich.

Na wspomnianym już wyżej Uniwersytecie katolickim w Paryżu, odbył się w ub. miesiącu oryginalny mecz... tym razem nie nogami, ale głowami. Dziesięciu młodzieńców, z pierwszego roku filozofji stanęli w szranki do zapasów. Sędziowie: **pułkownik** Keller, **adwokat** Hèbrard, **ksiądz** Verdier... Na stole stoi srebrny puchar, artysty Mèllerio.

Rozpoczynają się zapasy: Na środek wychodzi 19 letni student i rozpoczyna ognistą mowę: w obronie praw katolików francuskich. Po nim drugi, trzeci... dziewiąty. Sędziowie notują spostrzeżenia: logikę, trafność argumentów, bystrość porównań, czystość języka, skalę zapału. Sala, pełna ciekawych widzów, rozbrzmiewa czasem śmiechem, częściej oklaskami. Po dwugodzinnym meczu „jury“ ogłasza imię zwycięzcy...

Czy polską młodzież nie byłoby również stać na urządzenie od czasu do czasu takiego meczu?.. Jeśli tylko nogi będziemy rozwijać to na mocy teorji Darwina głowa zwiotczeje.

Stan wyjątkowy.

Bydgoszcz, 14. 5. 1926 r.

Godz. 8,25 wiecz. **W tej chwili otrzymała redakcja nasza następujące pismo urzędowe:**

Telefonogram.

Wojewoda Poznański l. dz. 1421/26.

Rozporządzenie w przedmiocie zaprowadzenia stanu wyjątkowego.

Uchwałą Rady Ministrów powziętej w dniu 14 maja 1926 r. kontrasygnowanej przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 124 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 r. zarządzam wprowadzenie stanu wyjątkowego na obszar Województwa Poznańskiego. Rozporządzenie to obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Poznań, dnia 14 maja 1926 r.

Powyższe podaję PP. Starostom oraz Prez. miast do wiedomości celem natychmiastowego ogłoszenia w drodze rozplakatowania w najszerszej mierze. Nadmieniam, że co do treści zarządzeń ograniczających prawa obywatelskie wyjdą z kompetentnego miejsca dalsze zarządzenia.

Wojska rządowe w ciągłem postępowaniu naprzód. Buntownicy cofają się na całej linji.

podp. Wojewoda
w. z. Nikodemowicz.

* * *

Odebrano o godz. 7,53 wiecz.

Dr. Chmielarski.

Alkohol powodem strasznej katastrofy automobilowej.

Berlin. PAT. Na drodze między Schönfelde a Rudowem wydarzyła się straszna katastrofa samochodowa. Dorożka samochodu, której szofer był pijany, wjechała na maszerujący oddział pewnego związku wojskowego i przejechała 11 osób. Pięć osób jest ciężko rannych, ztego 3 śmiertelnie. Wiele osób doznało wstrząsu nerwowego. Szofera pobito do krwi.

MACIEJ WIERZBIŃSKI 119

Wolność.

Powieść z czasów odrodzenia Wielkopolski.

(Ciąg dalszy)

— Ale co się stało? Otóż Poznaniacy rzucili się ze Szczepic na bataljon piąty, oskrzydlili go z flanki i zagrozili jego tyłom. Więc Niemcy wzięli nogi za pas, pozostawiając działa w ręku Polaków. Ruszyli za nimi Kcyniacy. Oddziały nasze przemieszane ścigały ich przez Czorwonak do Gruenthalu. Tymczasem bataljon pierwszy po zupełnem rozbiciu Niemców pod Kcynią poszedł w ich ślady, ratował się ucieczką w stronę Noteci. A wyczerpany bojem dnia poprzedniego bataljon czwarty dostał się pod silny nasz ogień w Bagnie i wnet przez Studzienkę czmyhał za rzekę, którą tydzień temu przekraczał z nadzieją zdobycia... masła.

— A cóż w Szubinie? — zawołał Żabicki.

— Skoro marynarze w Rynarzewie wzięli w skórę, Scholl w Szubinie niemniej jak Greiffenberg w Łachowie nie popasali tam długo. Wypędził ich Beutler. Przeprawili się szybko pod Turem przez Noteć na stronę bydgoską i tyla ich było.

— Brawo! Hurra! — zawołali słuchacze, a podporucznik dorzucił z uśmiechem:

— Tyle słów ewangelji świętej...

— A cóż na to mówi Bydgoszcz? — pytał Żabicki.

— Panika musi tam panować znów taka, jak po 11-tym stycznia. Faktem jest, że niema tam dzisiaj żołnierza, któryby mógł stawić nam czoło. Raz uderzyć pięścią w to gniazdo hakaty, a rozsypie się w puch.

Żabicki westchnął żałośnie.

— Zdobycz nasza — mówił jeszcze podporucznik z Kcyni — przedstawia się tak wspaniale, jak nasze zwycięstwo. Nie będę wam wszystkiego wyliczać; dość, że wzięliśmy 4 haubice polowe 10½ centymetrowe, dwie ciężkie haubice 15 centymetrowe, 23 kulomioty, 100 tysięcy ładunków karabinowych i tam dalej. Sam dowódca niemiecki, jakiś major, przypieczętował klęskę szwabską swą śmiercią.

— A pocóż zachciewało się im polskiego masła! — zaśmiał się jeden ze słuchaczów i posypały się żarty.

Gdy około dziewiątej wieczorem Sobiesław wychodził z biura komendy ujrzał w korytarzu wygalowanego Franka.

— A ty tu skąd i poco?! — zawołał zdziwiony.

— Ano — odparł przez nos strzelec. — Przyjechałem do pana porucznika.

— A czego ci trzeba?

— Zła sprawa... — mruknął Franek. — Panna Anielcia gdziesik się zapodziała ze Szubina...

— Co? Panna Aniela? Co się stało?!

— Ano, jak Miemcy wpadły do Szubina, jęli okropnie plądrować. W „Rolniku“, gdzie była komendantura, powyrywali drzwi i okna, pokradli wszystko. Nawet ubranka dla dzieci pozabierali w wielu domach i handel pana Alwina do cna wyrabowali, psiejuchy. Wnetki przyjechał z Bydgoszczy pociąg lazaretowy i kazali rannych niemieckich w niego pakować. Córki pana Bembnisty, co były w lazarecie, powiadały, że felczer niemiecki Schumann nakazał wszyćkim, aby z rannymi pospołu właziłi do pociągu, bo (powiadał) niema dość pielęgniarek. Więc tak my to z panną Sołtysińską wymiarkowali, że pannę Anielcię te szwaby zgarnęły i zabrały tym pociągiem do Bydgoszczy.

— A czemu panny Sołtysińskiej nie zabrali z sobą?

— Bo jej wtedy w lazarecie nie było.

— A inne Polki zabrali?

— Nie wiedzieć. Jedna panna Polka, co tam była wtedy, powiadała, że gdy Schumann krzyczał: „Wszystko do Bydgoszczy“, powiedziała mu, że ona nie pojedzie. A on na to łapą machnął i odpowiedział: ostań!

— A to ciekawe!... — wymamrotał zachmurzony Sobiesław i spytał: — Kto ciebie tu przysłał?

— Tak-żem sobie to z panną Sołtysińską wymyślił, że najlepiej bydzie zara do pana porucznika pojechać.

— Toś zrobił rozsądnie.

To rzekłszy, Sobiesław zabrał Franka z sobą do najbliższej jadłodajni, kazał mu podać piwa i wypytywał go jeszcze o różne szczegóły, dotyczące uprowadzenia Anielki.

Było to dlań zupełną zagadką. Jedno tylko było mu jasnem odrazu, a mianowicie, że musi jak najszybciej dostać się do Bydgoszczy, od której raz jeszcze dzieliły go bagnety niemieckie. Snuły mu się po głowie różne plany i fortele i widział przed sobą możność prześlizgnięcia się przez kordon. Jednakże słabą stroną tych projektów było, że obiecywały mu one Bydgoszcz i Anielkę dopiero za kilka dni. A on koniecznie chciał być przy jej boku jak najprędzej, pragnął być przy niej już w tej chwili. Bo coś mu szeptało, że ona go potrzebuje, że go woła...

Nagle strzeliła mu do głowy myśl szczęśliwa. Nie zwlekając, udał się do generała Dowbor Muśnickiego, chociaż godzina była już dość późna. Zobaczył się tam z adjutantem jego, sympatycznym podpułkownikiem Stachiewiczem, któremu począł przedkładać:

(Ciąg dalszy nastąpi)

Alina Prus Krzemińska.

Lakierki.

(Z cyklu: Ach, te majówki!)

— Zabierej się mama, zabierej! jak iść, to iść. Cały rok się dzieciska cieszą na te świątki.

— Ady już pójde, pójde, jeno trochę odpoczne. Człowiek nie dzisiejszy przecie. Wychycne z tego łóżka, com się do niego o północy położyła, juźci śniadanie gotuj, a spiesz się do kościoła, a po kościele obiad gotuj, a spiesz się z pomyciem — ady u mie toby najlepiej było tak: idź ty tata z dzieciami, a mnie dejcie pokój. Ćpie sie na łóżko, i choć raz też sobie odpoczne nadoprawdy.

Dzieci podniosły krzyk.

— Mama! Mama! Mama wie, że jak mama nie pójdzie, to ojciec też nie, zabawe nam mama popsuje, wszystko popsuje, każdy idzie za miasto, a my wedle mamy będziemy się kisić w tem domie?! Pójdziesz, mama, pójdziesz!

Ojciec dogadywał, najmłodsze zaczęły skrzeczeć — zrobił się harmider, zgiełk — wstała z krzesełka, i zaczęła się ubierać.

Czystą koszulę wzięła rano, — ale bez cienką bluzkę, mówi Helcia, że będzie przeglądać, więc musi być z hafcikiem.

— Dali tedy... idź za parawan i wciągej na się Helciną, co ma krój dyby oblepiony, bez żadnej fałdy.

— Zaś idzie gorset ze złamanym na przodzie bryklem. Ten gorsyt! Ady żeby gooo... No — nareszcie.

— Halke niech mama nie bierze, bo zaś mamie wyłazi aby. Tera nikt nie nosi takie coś — woła przez parawan czternastoletnia Cześka.

— Najgorsze te „czewiki", te lakiery paskudne. Tu ciśnie, tu parzy, tu żga — aż syczy z bólu, kiedy na nogach stanęła. Adyyy — żeby to wszystkooo...!

Bluzke trzebą wciągać bez głowe — sama nie poradzi.

Nareszcie przy pomocy taty i dwuch córek, jest już „tak daleko".

— Nu, mama, kapelusz, i jazda!

— A ino chuście do nosa mamie dejcie, bo byńdzie znowu jak przeszłego roku... — przypomina Edek, student z Wydziałowej.

Wzięli torbę z prowiantem, zakitowali drzwije i poszli.

Z początku aż się słaniała z bólu. Potem się jakoś rozchodziła, czy też noga się przyuczyła do trzewika, i było nienajgorzej.

W Rynkowie wybrali sobie zgrabny zaciszny plac nad torem, chwilę odpoczywali, potem zaś wszystko się gdzieś porozbiegało.

Matka pilnuje rzeczy i torby z prowiantem.

Oparła plecy o pień drzewa, nogi — te biedne, utrudzone nogi wyciągła przed siebie, odpięła paski u trzewików, zsunęła je do połowy z bolących palców, i drzemie.

Zbudził ją krzyk:

— Mama! mama! gdzie mama trzewiki podziała?!

Przyszli wszyscy, obstąpili dookoła nieszczęsną udręczoną istotę, latali, szukali złodzieja po całym lesie, meldowali policjantowi na stacji — nic! lakierki przepadły! Nowiuśkie pantofle — jedyny raz, na wielkanoc, miała je w kościele...

Spacerowicze otoczyli poszkodowanych, trochę współczując, trochę bawiąc się cudzym kosztem, wreszcie gawiedź się rozeszła, a oni posiedli dookoła upłakanej matki.

— Dobry Bóg — mówi ojciec — że mamie tech kabotów i tech kapeluszy nie pobrali.

Cześka szydzi:

— Mamie mogliby pańczochy ściągnąć, to by nie wiedziała.

Zabrali się do jedzenia.

— Cóż zrobić? przecie matce głowy nie urwemy, a posilić się trzebno...

Rozłożyli na papierze chleb obłożony salcesonem, ponalewali kawy w blaszane kubki, i ucichli na razie.

Matczysko nie mogło nic przełknąć. Myśl, że w pończochach do domu pójdzie, nie ma w sobie nic dla niej przykrego — przeciwnie. Ale strata! Strata 15 zł., i czarna kreska w opinji u dzieci. Czesia i Edek przy każdej sposobności będą jej wyparać te Świątki...

Celem uniknięcia przerwy w odbiorze „Dziennika", upraszamy wszystkich Szan. Prenumeratorów o bezzwłoczne uregulowanie przedpłaty.

Fela wywołuje morderczą awanturę.

Powiada do mnie Fela:

— Wygoili mi brzuch w szpitalu, i ja podczas tej kuracji umyśliła sobie bardzo profitny interes, ino musisz mi dać pięćdziesiąt złotych, bo do tego interesu muszę se cały warsztat kupić.

— Jaki warsztat i do czego?

— Ty się mnie o to nie pytaj, ino pieniądze daj. Ja sobie coś takiego wyszpekulowała, że na tem majątek zrobię, i jeszcze tobie na stare lata dam ciepły kąt u siebie, zamiast cobyś pod kościołem siedział.

Dałem pięćdziesiąt złotych i poleciałem do redakcji, bo właśnie telefonowali mi o rebelji Piłsudskiego w Warszawie.

Ludzie do redakcji wpadają jak bomby, pytając o najświeższe wiadomości. Pokazał się też Palejowski, ten właściciel hotelu pod Orłem, i pyta:

— A co się to tam stało na ulicy Pomorskiej w tem submieszkaniu redaktora? W oknach szyby potłuczone, przed bramą wóz sanitarny, policja, straż ogniowa, pogotowie wojskowe...

Ryknąłem jak dziki zwierz, któremu lędźwie przestrzelono, a potem złapać kapelusz i popędzić do mieszkania Feli — było dziełem jednej chwili.

Wpadam i zastaję sytuację wprost okropną.

Pokój cały zdemolowany. Szyby w oknach i wszelkie inne szkło pobite. Ściany zbryzgane krwią. Na podłodze nawet wielkie kałuże krwi. W pokoju czuć karbol jak w klinicznej sali operacyjnej. W takiem otoczeniu Fela leży na betach, najodynowana i obandażowana od pięt aż do czubka głowy.

— Co się stało? — pytam przerażony.

Fela rucha gębą, ale zawinięta w gazę nie może wydławić ze siebie ani słowa.

Dopiero przyszła gospodyni, od jakiej odnajmujemy pokój, i ta mnie wśród płaczu objaśnia:

— Panienka umyśliła sobie otworzyć golibrodziarnię dla panów, bo (powiada) jak sama chłopów golić będę, to zaczną się zlatywać do mnie jak muchy do miodu, bez cały dzień (powiada) będę miała robotę, a gdy mi się powiedzie i zarobię kupę pieniędzy, to (powiada) tego starego pokręconego idjotę wyrzucę od siebie na pysk i na śmieci...

— Tak mówiłaś?

Fela jęknęła tylko, co prawdopodobnie miało być zaprzeczeniem słów gospodyni, która tymczasem opowiadała dalej:

— Co panienka więc nie robi. Kupiła sobie z tych pięćdziesięciu złotych brzytwę i pięć funtów mydła, a potem zwabiła do swego pokoju Lorda, tego dużego wilka od pana majora z drugiego piętra...

— Do czegoż jej ten pies był potrzebny?

— Panienka powiada, że golić chłopski pysk to nie jest dla niej żadna sztuka, ale jednak dla wprawy i dla pewności pierwej psa z sierści oskrobie...

— Rany Boskie! No i cóż dalej?

— Ano wzięła go, związała mu ręcznikiem łapy, potem rozrobiła pełne wiadro mydła i całuśkiego psa tak oblepiła temi burzowinami, że wyglądał jak kupa śniegu.

— A co potem?

— Cóż miało być? Gdyby panienka umiała golić, to jeszcze-jeszcze. Możeby ta pies i spokojnie uleżał, choć mu mydło w ślepia zalazło. Ale panienka poczęła go brzytwą po brzuchu strugać, jakby kij do miotły szpicował. Pies najpierw wył w niebogłosy, bo krew lała się z niego jak z wodociągu, aż wyrwał się z ręcznika, panienkę do krwi pokąsał, a potem zaczął hycać po całym pokoju, wszystko potłukł i poprzewracał, a gdy panienka z kijem na niego, to w końcu oknem wyskoczył i giery sobie na ulicy połamał.

Jęczałem jak potępieniec.

— Naturalnie — ciągnęła gospodyni swą relację — gwałt się zrobił na całą ulicę, ludzie myśleli, że pies się wściekł, bo był cały opieniony, gryzł, wył i krwawił, panna Fela zemdlała, zatelefonowano po budę sanitarną, po policję, po straż ogniową, po weterynarza... panie redaktorze, co się tu działo!... ludzkie pojęcie przechodzi!

Nie mogłem dłużej słuchać. Nerwy mi uciekły — a za nerwami uciekłem i ja.

Z dnia.

Prośba o prom.

Tam, gdzie Wisełka modre fale toczy
W prawo zwrot robiąc już prosto do morza,
Gdzie tylko jednem z swych zielonych zboczy
Dotyka ziemi cudnego Pomorza,
Po stronie lewej jest osada pewna,
Na dziwne jakieś skazana istnienie.
Coś, jak drzemiąca zaklęta królewna,
Coś, jak zbiorowe nieczyste sumienie,
Wlokące taczkę win toruńską szosą —
Bo innej drogi niema ta osada!

Jedziesz czy idziesz, obuty czy boso,
Toruńska szosa to cała parada.
Tuż za Wisełką śmieje się kraj inny —
Pomorskie lasy, Fordon, Ostromecko —
Tęskni do niego winny i niewinny,
Tęskni do niego dorosły i dziecko,
Tęskni — ramiona wyciąga miłośnie,
Widzi jak żaby na Pomorzu skrzeczą,
Słyszy jak trawa na Pomorzu rośnie,
A dostać się tam — niepodobną rzeczą!
Już trzecią wiosnę, znudzony jak djaski,
Wiecznie po szosie młody maj się kręci,
Wiecznie te same obnosząc obrazki,
Których oglądać sam już nie ma chęci.

Urzędzie wodny! na czem to polega,
Że nam zazdrościsz z Pomorzem kontaktu?
Że tak bezczynnie prom stoi u brzega —
Czy wolno spytać, gdzie sens tego faktu?
Czy prom uparty, co we wodzie gnije —
Na złość przewrotnej wycieczkowej manji,
Która z niedzieli robi breweryje,
Ciebie, o Władzo, nauczył tyranji?
Kazał powiedzieć maj — ten z naszej strony,
Że póty będzie smutny, bez humoru,
Aż prom zobaczy już uruchomiony
I wolną drogę przez Wisłę, do boru.

K.

Odgrzebany fundament egipskiego Sfinksa.

Dla ocalenia wielkiego sfinksa w Gizeh od ruiny która mu groziła, dokonana została jego kompletna restauracja. Przy tej sposobnośści odkryto zasypaną dotąd piaskami pustyni dolną część pomnika, odsłaniając w ten sposób widoczne na rycinie naszej, a nieznane dotąd potężne łapy sfinksa.

— **Pokwitowanie.** Na wymalowanie kościoła św. Trójcy złożyli w dalszym ciagu:

6 r. matek 8,50 zł.; p. Gierszewski, sędzia polubowy 12, N. N. 10; 5 r. m. 15; N. N. 20; z ławek 14,35; Żywy różaniec matek 90,70; 74 r. m. 6; 90 r. m. 8; p. Gierszewski, sędzia polubowy 10; N. N. 10; 33 r. m. 8; Żywy róż. matek 24,60 zł.

Ofiarodawcom składa serdeczne Bóg zapłać
Ks. Skonieczny, proboszcz.

Życzenia mec. d-ra Stanisława Bełzy dla Uniwersytetu Ludowego na Kaszubach.

Dnia 11 maja odbyło się w Zagorzu-Rumji na Kaszubach poświęcenie Uniwersytetu Ludowego. Zaproszony na tę uroczystość dr. Stanisław Bełza jako prezes narodowo kulturalnej pracy dla Śląska i Pomorza, niemogąc przybyć osobiście, wystósował pod adresem Uniwersytetu Ludowego następujący telegram:

„W uroczystym dla całej Polski dniu, poświęcenia Uniwersytetu Ludowego, w drogiej nam wszystkim ziemi Kaszubów, pełen radości i głębokiego wzruszenia, nowej tej oświatowej placówce na ziemi odwiecznie polskiej, w imieniu narodowo kulturalnej pracy dla Śląska Górnego i Polskiego Pomorza, przesyłam jak najserdeczniejsze życzenia. Niech rozwija się i kwitnie, szerzy tłumione niegodziwie przez wroga w ziemi waszej światło polskie, zapoznaje was Rodaczki i Rodacy ze skarbami mowy naszej, w ciężkich dniach niewoli skazanej na zagładę, i niech mu po wszystkie czasy błogosławieństwa swojego nie odmówi, wskrzesiciel do życia złożonej do grobu w dniach zbrodni rozbioru bohaterskiej i męczeńskiej naszej Ojczyzny, miłosierny i sprawiedliwy Bóg!"

Występ Pomorskiej Opery i Operetki.

„Dzidzi"

Operetka w 3 aktach Roberta Stolza do słów A. Grünwalda i Willnera.

Wystawiona u nas najnowsza operetka Stolza „Dzidzi", to szlagier sezonu wiedeńskiego z przed 4 lat, który pod tytułem „Madi" prawie przez rok z afisza nie schodził, mimo, że operetka ta, nie posiada w sobie nic takiego, coby to powodzenie usprawiedliwiać mogło. Ot! taka sobie wesoła paplanina. Treść w niej rozbrajająco naiwna, a muzyczka całkiem sobie prościuchna w melodji, płytką jest w efektach harmonicznych; jedynie efektowna instrumentacja ratuje ją jako tako. Manewrując jednak samymi skocznymi rytmami, jak fokstrotty, schimmy i walczyki, mile bawi ucho i dzięki temu, jako też dzięki efektom dekoracyjnym, głupstewko to ludziom się podoba, tak że nawet gromko oklaskują je, bez czego się n. b. i u nas nie obyło.

Wykonanie tej „Dzidzi" na naszej scenie imponującem nie było, jeżeli o stronę muzyczną i o efekty dekoracyjne idzie. Chór mocno uszczuplony, orkiestra tak samo, nie mogły dać sumy tego zadowolenia, jakie nam toruński zespół zawsze dotąd dawał. Ogólny kryzys finansowy, porobił snać i w tym doskonałym zespole pewne szczerby i wyrwy. Raziła nielogiczność w dekoracji II. aktu. Krajobraz zimowy na Semeringu niby mróz, śnieg, narty i narciarze, a drzwi od westibulu hotelowego na ścieżaj otwarte i kobiety w leciutkich sukienkach o gołych nóżkach i rączkach, snują się w tem mroźnem otoczeniu. Tak samo sleping w III. akcie nieszczególnie był pomyślany.

Z wykonawców poszczególnych ról, jak zwykle, tak i tym razem wybiły się obie świetne divy naszej pomorskiej operetki w osobach p. Czerniawskiej i Leonowiczówny. Obie zgrabne, szykowne, eleganckie i urodziwe, wniosły wiele życia i zabawy w dość banalna operetkę. Świetnie się do nich dostosował p. Zdzitowiecki, który ze swej niewdzięcznej roli potrafił dużo szczerego sentymentu, a przytem sporo werwy i humoru wykrzesać. Świetna ta trójka, znamienicie się przyczyniła do tego, że operetka ta, naogół podobała się. Śpiewali tańczyli, broili i dokazywali nad wyraz mile i rozkosznie, w czem im dzielnie sekundował p. Ilcewicz, w roli ciemięgi bar. Arystydesa Stolzera. Dużo humoru wniósł do akcji p. Małkowski, rolą bar. Piotrusia Tirpitza. Typ ostatkami już goniącego, starego zdegenerowanego lowelasa, oddał doskonale. Zamiana karjery malarza na karjerę artysty scenicznego, gotowa mu wyjść na dobre. P. Jejde w roli konduktora wagonów sypialnych, był doskonały i ubawił wszystkich setnie. Balet i ewolucje taneczne robiły furorę i były gorąco oklaskiwane. Publiczność w licznym komplecie gęsto wypełniła salę, co zresztą stałym jest objawem, ilekroć ten pomorski zespół czy to z operą czy z operetką tą do nas zawita, i ten objaw powinien dla naszych decydujących o bydgoskim teatrze czynników być wskaźnikiem, w jakim kierunku ma pójść ich decyzja, aby teatrowi temu zapewnić także i materjalne powodzenie i umożliwić mu jego kulturalno-rozrywkową misję.

Z. G. Urbanyi.

KRONIKA.

Bydgoszcz, dnia 15 maja 1926 roku.

KALENDARZYK.

Dziś w sobotę Jana, Zofji, Izydora.
Jutro w niedzielę Jana Nepom.
Wschód słońca o godzinie 4.7.
Zachód słońca o godzinie 7.46.

DYŻURY NOCNE W APTEKACH:

Od piątku 14. bm. do poniedziałku 17. bm dyżurują następujące apteki:
1) Apteka pod Koroną, ul. Dworcowa.
2) Apt. pod Niedźwiedziem, ul. Niedźwiedzia.

26908) **Wypożyczalnia Książek Lektora** ul. Gdańska 141 otwarta codziennie od 8. do 6.

TEATR MIEJSKI.

Dziś w sobotę o godz. 3½ po poł. „Szlakiem legjonów", dramat w 4 aktach Morstina, przedstawienie dla młodzieży szkolnej.

O godz. 8-mej wieczorem na ogólne żądanie publiczności wznowienie tragifarsy kcłtuńskiej G. Zapolskiej **„Moralność p. Dulskiej".**

W niedzielę dnia 16 maja o godz. 3½ po poł. **„Szlakiem legjonów" Morstina. O godz.** 8-mej wieczorem premjera głośnej komedji jednego z największych pisarzy scenicznych Sardou — **„Nasi Najserdeczniejsi"** komedja w 4 aktach. Reżyseruje p. Kosiński — dekoracje p. Czaplickiego.

Zabaw i koncertów urządzać nie wolno.

Aż do odwołania zakazuje się urządzanie wszelkich zabaw, koncertów i t. d. z wyjątkiem przedstawień teatralnych i kinematograficznych.

Miejski Urząd Policyjny.

Wrażenia z dnia wczorajszego.

Dzień wczorajszy minął naogół spokojnie. Stronnictwo chłopskie Stapińskiego usiłowało urządzić przy 4-tej śluzie wiec, który jednakże nie doszedł do skutku z powodu odmówienia im sali przez p. Kaubego.

Na Placu Teatralnym wieczorem zbierały się grupki ludzi. Zwolennicy Marszałka Piłsudskiego usiłowali wznosić okrzyki na jego cześć.

Policja przywróciła tu i tam porządek. Główny agitator, niejaki Nitecki, został aresztowany.

— **Śp. Leon Grudowski.** I znowu nieubłagana śmierć zabrała nam jednego z naszych starych obywateli Bydgoszczy, dzielnego patrjotę, członka rozmaitych towarzystw, mistrza dekarskiego śp. Leona Grudowskiego. Zmarły przez dłuższy czas przebywał w szpitalu Djakonisek, gdzie go powaliła ciężka choroba. Za czasów pruskich występował zawsze i wszędzie jawnie jako dobry Polak, przez co niemało przyczynił się dla dobra naszej Ojczyzny. — Niech Mu ziemia, którą tak ukochał, będzie lekką!

— **Śp. Zbigniew Węsierski hr. Kwilecki.** W Wróblewie pod Poznaniem zmarł Zbigniew hr. Kwilecki, jedna z głośnych swego czasu postaci z procesu berlińskiego.

— **Jadwiga Smosarska,** która miała przybyć do Bydgoszczy z odczytem, nie przybyła z powodu przerwania komunikacji kolejowej z Warszawą.

— **Hołd prochom bohaterów.** W sprawozdaniu naszem z onegdajszej manifestacji Robotników Katolickich pominęliśmy przez roztargnienie dość ważny szczegół. Oto uczestnicy pochodu podążyli również do Grobu Nieznanego Powstańca, gdzie prezes okręgowy p. Cywiński złożył wieniec z napisem na wstęgach: „Nieznanemu Powstańcowi — wdzięczne Towarzystwo Katolickich Robotników Polskich — w dniu uroczystego obchodu encykliki Rerum Novarum".

Przez chwilę stali wszyscy w milczeniu, potem orkiestra kolejarzy na znak swego kapelmistrza Kępińskiego odegrała „Jeszcze Polska nie zginęła" i — ruszono dalej.

— **Święto Hallerczyków.** Z racji święta poległego Hallerczyka odbędzie się dnia 16 maja msza św. w kościele garnizonowem. Bratnie towarzystwa jak i inne organizacje proszone są o wzięcie udziału w tej uroczystości. Miejsce zbiórki: główny odwach przy ulicy Jagiellońskiej o godzinie 10,30, skąd wymarsz do kościoła garnizonowego.

W rocznicę poświęcenia sztandaru „Małego Chóru".

Rocznica poświęcenia sztandaru napozór wydaje się nieznaczną, lecz w życiu niejednej korporacji czy też w Towarzystwie jest terminem, który dane organizacje starają się wyzyskać dla celów szlachetnych. W pojęciu takiego celu obchodził rocznicę poświęcenia swego sztandaru „Mały Chór" pod wezwaniem św. Cecylji przy kościele św. Trójcy, w dzień Wniebowstąpienia Pańskiego.

Zamiary „Małego Chóru" dziewcząt, tej sympatycznej gromadki śpiewaczej o wdzięcznych i miłych głosikach, znalazły oddźwięk w społeczeństwie, bo na obchód ten przybyło licznie i zbliżyło rodziny członków chóru we wspólnej zabawie w ciągu kilku godzin. Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem, odprawionem przez ks. Hanelta w kościele św. Trójcy, podczas którego chór „Moniuszki" odśpiewał mszę, a członkinie w bieli i skautowskich mundurkach przystępowały do stołu pańskiego.

O godzinie 4 po poł. odbyło się jedno przedstawienie dla dziatwy a wieczorem o godz. 7,30 drugie już dla dorosłych w Domu Katolickim przy ul. Miedzy.

Przed programem przemówił patron kółka ks. Hanelt, wyjaśniając właściwy cel rocznicy, która ma zbliżyć nietylko członkinie chóru lecz i ich rodziny i złożyć dowód, że okrom uprawianego śpiewu, dzieci ich uczą się wielu pożytecznych rzeczy, z któremi wystąpią przed rodzicami. Zapowiedział przytem, że w najbliższym czasie urządzona zostanie wycieczka parowcem do Chełmna i prosił ks. patron rodziców o liczny udział.

Program rozpoczęła przewodnicząca „Małego Chóru" ciepłem przemówieniem, poczem członkinie przystąpiły do popisów. Gdybyśmy zechcieli omówić i pochwalić każdy poszczególny popis obszernego programu, nie starczyłoby nam papieru w „Dzienniku", powiemy więc ogółem wykonanie i układ programu był bardzo udatny, występy sceniczne starannie opracowane, chór jak zwykle brzmiał mile, tańce kwiatów ładne a muzyka trzech chłopców koncertująca podczas przedstawienia przygrywająca do tańca, doskonała, słowem całość świetna, organizacja p. Matejanki sprężysta. Co mogą dążenia do niekłamanych szlachetnych celów zdziałać i jak wzniosłe rezultaty wydać taka praca i poświęcenie dla ogółu maluczkich i starszych była właśnie najlepsym sprawdzianem i przykładem dla innych powyższa rocznica.

— **Rozłam wśród bezrobotnych pracowników umysłowych.** Zaabsorbowani wypadkami warszawskiemi opóźniliśmy nieco sprawozdania z ostatnich wydarzeń ściśle lokalnych. Oto stwierdzamy, że w Zrzeszeniu bezrobotnych pracowników umysłowych powstał rozłam, ponieważ większość nie ma zamiaru nadal tolerować p Majchrzaka jako swego prezesa. Po przykrych scenach, które rozegrały się ostatnio w Kasynie Robotniczym na Dolinie, secesjoniści w liczbie blisko 200 przenieśli się do lokalu p. Redlaka na ulicę Toruńską, gdzie mieści się obecnie Sekretarjat Związku Bezrobotnych.

Jedno z ostatnich zebrań, na którem zatwierdzono wybór p. Bogackiego jako prezesa a p. Szwarca jako wiceprzesa, postanowiło w najkrótszym czasie przystąpić do reorganizacji i zalegalizowania swej grupy jako — Stowarzyszenia „Pracy". Zadaniem jej będzie wystarać się nie tyle o jałmużnę i zasiłki, co o pracę dla swych członków. W tym celu mają być uruchomione warsztaty pracy, fabrykacja torebek papierowych, biura handlowe, centrala domokrążnych, biura pisania próśb, wywiadowcze i zbierania ogłoszeń. Myśli tej jedynie można przyklasnąć, a spodziewamy się, że i Komitet Obywatelski nie odmówi pomocy na zaczątek tych poczynań samopomocy spółdzielczej. Społeczeństwo zaś nie uchyli się od poparcia takiej Organizacji Pracy. Oby tylko jaknajrychlej inicjatorzy od pomysłów przeszli do czynów!

— **Składki,** które już od dłuższego czasu oczekują na odbiór: Tow. Powstańców i Wojaków Wilczak Okole złożyło w naszej redakcji 15 zł. na sieroty szkoły powszechnej na Wilczaku, 10 zł., na ochronkę na Wilczaku, i p. Stanisław Bornel 5 zł. na Ligę Obrony Powietrznej Państwa. Powyżej wymienione instytucje uprasza się o odbiór tych ofiar.

— **Na kościół na Szwederowie** złożył w naszej redakcji 5 zł. p. sędzia polubowy Gierszewski.

— **Dyrekcja m. gimnazjum im. Kopernika** podaje niniejszem do wiadomości, że zgłoszenia nowych uczniów na przyszły rok szkolny przyjmuje się codziennie, od godz. 11. do 12., we wtorki zaś i piątki, także popoł od 4. do 5. Przy gimnazjum istnieje też klasa wstępna, do której przyjmuje się inteligentnych chłopców w wieku od 9 do 10 lat, mających za sobą 3 klasy szkoły powszechnej, lub równorzędne wykształcenie prywatne.

— **Walne zebranie Czytelni dla Kobiet** odbyło się w poniedziałek, dnia 10. bm. w lokalu własnym przy ul. Krasińskiego 14. Na przewodniczącą walnego zebrania wybrano p. Güntzlowę, sekretarką p. Łanicarskę, na ławniczki p. Brauerową i Hermanową. Sprawozdanie z działalności całorocznej zdały przewodnicząca p. red. Teskowa, sekretarka p. Tauchertowa, skarbniczka p. Stobiecka, bibljotekarka p. Elsner i p. Tomczycka, przew. sekcji niestałych dochodów. Po przyjęciu sprawozdań przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Wybrano ponownie dotychczasowy Zarząd i uzupełniono go przez wybór pań: Zuchowskiej i Misiewiczowej. Na rewizorki kasy wybrano pp.: Filipską i Ziemską. Po omówieniu spraw dotyczących założenia „klubu" p. przewodnicząca zebranie zamknęła.

— **Klub Wioślarski „Gryf"** zawiadamia swych przyjaciół i sympatyków, iż wieczorek towarzyski naznaczony na wczoraj wieczór w Kasynie Cywilnem, z przyczyn od Klubu niezależnych nie mógł się odbyć. Jak tylko nastąpi pewne uspokojenie, Klub Wioślarski „Gryf" zawiadomi w pismach lokalnych o dniu, w którym będzie mógł przyjąć u siebie zaproszonych gości, wobec czego uprasza się o zachowanie otrzymanych zaproszeń.

— **Koncert na niewidomych.** Wobec niespodzianych a smutnych wypadków politycznych dni ostatnich, koncert na cywilnych niewidomych, mający się odbyć dnia 16 bm. w auli szkoły im. Kopernika, odkłada się na czas pewien. Datę koncertu poda się do wiadomości publicznej tą samą drogą. Bilety, wzięte na 16 maja, pozostaną ważne. Szanowną publiczność przepraszamy za mimowolną zwłokę.

Komitet organizacyjny.

Tatarskie pogłoski.

Gdy w dawnych czasach Tatarzy napadli na Polskę, wyprzedzały ich okropne wieści, które sami Tatarzy rozpuszczali, aby zachwiać duchem narodu i osłabić jego odporność i przygotowania do obrony...

Widocznie skuteczna to była metoda, skoro i dziś jota w jotę dzieje się to samo! A ponieważ każda plotka jest matką popłochu, więc rząd ogłosił stan oblężenia, który daje mu prawo aresztowania każdego, kto rozpuszcza w swem otoczeniu nieskontrolowane wieści.

Stan wyjątkowy w Bydgoszczy miał już swoje skutki. Wczoraj i dziś aresztowano szereg osób w naszem mieście za odzywania się publiczne, które mogły władzom wyrządzić szkodę moralną i wśród społeczeństwa obudzić nieuzasadniony popłoch i przygnębienie.

Dlatego przestrzegamy, aby temperament i język trzymać na wodzy. Pustem gadaniem nie wygrywa się batalji. Czynu potrzeba — a ten zostawmy naszemu rządowi, dając mu do jego zamierzeń nasze najenergiczniejsze poparcie.

— **Obchód sprawy wrzesińskiej został odroczony.** Termin Komitet poda później.

— **Podkomitet przy bibljotece T. C. L. na Wilczaku** podaje do wiadomości, iż bibljoteka jest czynną w środę od godz. ½7 do 7 wiecz.

— **Aresztowano** wczoraj 1 złodzieja, 1 włóczęgę, 2 osobników poszukiwanych przez władze, 1 osobnika za nielegalne przekroczenie granicy 4 pijaków i 2 żebraków.

— **Kradzieże z włamaniami.** Nieznany dotychczas złodziej włamał się do mieszkania Stanisława Polaszewskiego, ul. Jasna 14, skąd skradł garderobę i 137 złotych gotówką. Drugiej kradzieży dokonano w składzie kolonjalnym Głaszyka (ul. Sienkiewicza 14). Złodzieje skradli towary kolonjalne. Sprawców kradzieży ujęto.

— **Nieszczęśliwy wypadek** zdarzył się wczoraj w godzinach przedpołudniowych w cegielni Stranza przy ul. Nakielskiej. Robotnika Józefa Łosińskiego, zam. ul. Kossaka 99 porwał pas transmisyjny i rzucił na ziemię. Łosiński na miejscu został zabity.

— **Polski Zbiór Ewangelicki** podaje do wiadomości, że w niedzielę, dnia 16 bm. nabożeństwo z komunją św. odprawi ks. Ostachiewicz, pastor kościoła Reform. o godz. 11.30 przed poł. w kościele staro luterskim przy ul. Poznańskiej.

— **Z Komitetu Obywatelskiego dla bezrobotnych.** Komitet obywatelski kwituje z odbioru następujących darów: firma Franke 25 zł., Rika 5; Voigt 5; J. L. Neumann, 5; Ludwik Buchholz 5 kg. skóry; firma Lisewski 5 zł.; Wielkopolska Papiernia 10; Bydgoska Fabryka Parkietów 3; Paul Graszau 5; J .Piecek, biuro inżynierskie 10; Cieśliński Roman 5; Jan Idzikowski 10; F. Kr. 5: Związek Lekarzy 475; Tow. Urz. Państw. 10,50; Polski Kościół Narodowy 25; Fryzjernia Ign. Budziński 10; personel fryzj. p. Budzińskiego 47,65; budown. Fricke 20; Tow. Urz. Miejskich 131,62; firma, która niechce być wymieniona 300; adwokaci bydgoscy 1100; za pośrednictwem Dzien. Bydg. 295; szkoła Leszczyńskiego 82,78; Bracia Brauer 30; Mix Thol 200; Bank Związku Spółek Zarobkowych 200; St Nagel 7; firma Hensel 20; pracownicy firmy Hensel 15; Lloyd Bydgoski 59

Wszystkim ofiarodawcom składa Komitet imieniem bezrobotnych serdeczne podziękowanie

(—) **Inż. T. Janicki**
prezes.

(—) **Dr. Potocki**
wiceprezes.

W obronie przemysłu koszykarskiego w Bydgoszczy.

Wnumerze 106 „Dziennika Bydgoskiego" ukazała się notatka pt.: „Ciężkie położenie w przemyśle koszykarskim w Bydgoszczy". Autorowi nie można odmówić słuszności. Widzi on przyczynę ciężkiego położenia koszykarzy bydgoskich, w nadmiernej konkurencji wiejskich koszykarzy niezawodowych, zasypujących rynek tutejszy wyrobami tanimi i lichymi. Władze niestety nie widzą tego rodzaju procederu, pomimo że większa część tych „koszykarzy" nabywa surowiec drogą nielegalną, podatku od procederu nie płaci, pomimo, że zatrudnia pracowników młodocianych albo nawet dzieci, za minimalne wynagrodzenie. Tak też tłumaczyć należy, że kosze centnarowe z zielonej wikliny np. kosztują według rzetelnej kalkulacji 2—2.50 zł., oferuje się przez koszykarzy wiejskich po 1,50 zł., i jeszcze taniej.

Drugą przyczyną zaniku miejscowego koszykarstwa szukać należy w tem, że w latach powojennych zaprowadzono ten rodzaj zatrudnienia w więzieniach i domach karnych, gdzie pracownik bardzo mało kosztuje, to znowu wpływa na cenę wyrobów koszykarskich. Z punktu widzenia kupującej publiczności możnaby ten rodzaj konkurencji nawet powitać, gdyby nie ta okoliczność, że w Bydgoszczy i w innych większych centrach utrzymuje się z koszykarstwa kilkadziesiąt niewidomych, skazanych dla kalectwa swego prawie wyłącznie na uprawianie koszykarstwa, lub szczotkarstwa. Tym nieszczęśliwym dzieje się więc największa krzywda, gdyż tania i często nieuczciwa konkurencja koszykarzy niezawodowych zamyka im jedyne źródło dochodu.

Trzecia zaś przyczyna ciężkiego położenia w przemyśle koszykarskim tkwi w braku należytej organizacji wśród zawodowych koszykarzy. Zainteresowani winni jaknajprędzej przystąpić do zorganizowania się, jak to już dawno uczynili wszyscy inni rękodzielnicy. Przed wojną mieliśmy przecież w Bydgoszczy związek koszykarzy i szczotkarzy. Co się z nim stało? Czyżby naprawdę wśród koszykarzy Polaków nie było ludzi zdolnych i chętnych do wskrzeszenia podobnej polskiej organizacji? Czas aby wspólnemi siłami dążyć do usunięcia przyczyn, podkopujących coraz więcej tak świetny niegdyś przemysł koszykarski miasta Bydgoszczy.

Konwiński
Kierownik Schroniska dla Niewidomych.

PROGRAM W KINACH.

— **„Kobietat bez skazy"** — oto ośmioaktowy dramat filmowy, który wyświetla z ogromnem powodzeniem kino „Nowości". Treść wzięta z życia emigracji rosyjskiej za granicą. Nadprogram: „Przechadzka po zoologicznym ogrodzie".

— **Modelki z dzielnicy miljarderów,** wzruszający dramat życiowy w 9 aktach z życia arystokracji amerykańskiej i modelek w wielkich magazynach mód. Nadprogram zawiera dwuaktową farsę pt. „Obiecujący synalek" z czworonożnym Rolfem, dziennik Pathe i z całego świata. Olbrzymi ten i urozmaicony program wyświetla od dzisiaj kino Kristal.

Kino „Marysieńka" w niedzielę występuje z premjerą z życia hiszpańskich arystokratów pt. „Skarb na dnie morza". Bogactwo oprawy dekoracyjnej, tudzież doborowy zespół sympatycznych aktorów w połączeniu z ciekawym scenarjuszem składają się na nieprzeciętną całość, mogącą zadowolić wyrobione gusta. W nadprogramie III komplet przygód Tarzana wśród małp".

Dzisiaj po raz ostatni dobrze bawiąca farsa pt. „Puść go kantem" oraz II serja dżunglowych przygód.

— **Kino „Corso"** wyświetla podwójny program. „Przygody jednej nocy" z niezrównanym Harry Peelem, oraz drugi pt. „Ucieczka przez puszczę", obraz sensacyjno-awanturniczy.

Na scenie występy humorysty p. Juljanowskiego i uroczej p. Ellen Glassen.

Ze sportu.

Niedzielne zawody Okręgowe Motocyklistów Pom. O. Z. L. A. zostały odwołane.

Popisy gimnastyczno-sportowe gimnazjum im. M. Kopernika nie odbędą się.

Sokół Bydgoszcz I. Zapowiedziana uroczystość 40-lecia, przypadająca na dzień 23 i 24 maja (Zielone Świątki) została odroczona na czas nieograniczony, a to z powodu krytycznego położenia Państwa.

— **II. polski raid motocyklowy** w czasie od 13. do 16 maja br. nie odbędzie się, gdyż odłożono go na czas późniejszy.

Międzynarodowa konferencja ekonomiczna.

Z samego początku istnienia Ligi Narodów, trzeźwo rozumujące umysły odnosiły się do niej z niedowierzaniem. Fakt, że Stany Zjednoczone mimo że Wilson był inicjatorem Ligi, trzymały się od niej zdaleka, i że po niej pozostają największe kraje Europy jak Niemcy i Rosja podważyły znaczenie Ligi, które skutkiem incydentów marcowych jeszcze więcej osłabło. Gdyby nie sztuka dyplomatyczna Brianda i Chamberlaina, byt tego kadłuba byłby wprost zagrożony.

Nie przesądzając przyszłości Ligi rysującej się w nieokreślonych barwach, przyznać jednak trzeba, iż dokonała już wielu rzeczy pożytecznych szczególnie w zakresie prac naukowo-gospodarczych, przedstawiających się wcale poważnie. Badania ważkich zjawisk ekonomicznych przez biuro Ligi, które poszczycić się może szeregiem cennych wydawnictw o charakterze także socjalnym — przynoszą zaszczyty tej instytucji.

Z zapoczątkowania Jej mocarstwa w skład Ligi wchodzące i po za nią stojące zgodziły się na zwołanie międzynarodowej konferencji ekonomicznej celem omówienia międzypaństwowych zagadnień gospodarczych: wzajemnego uzgodnienia polityki handlowej przez poszczególne kraje prowadzonej. Nie ma bowiem dwu zdań, że stosunki gospodarcze powojenne, skrystalizowane w cłach prohibicyjnych i wielu innych zaporach tamujących swobodę wymiany towarów przyczyniły się w znacznej mierze do zaostrzenia kryzysu panującego w Europie i zagrażającego jej bytowi gospodarczemu. Z jednej strony b. minister handlu Szterenyi w Budapeszcie, z drugiej Walter Leaf, prezes międzynarodowej Izby Handlowej w Londynie, domagają się porozumienia miarodajnych państw, aby wyjść z chaosu, w który wtrącone zostało życie gospodarcze, a drogą do tego rozwiązania wiodącą ma właśnie być międzynarodowa konferencja przez Ligę zwołana.

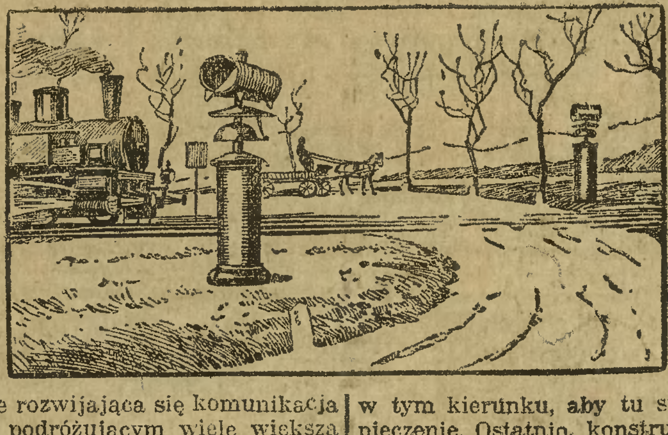
Polska chętnie przystąpiła do konferencji, delegując do robót przygotowawczych p. Hipol. Gliwitza, dyrektora departamentu handlowego w Ministerstwie przemysłu i handlu, jednego z najlepszych znawców tej dziedziny. Atoli ukrywać nie wolno, iż stanowisko nasze w tych naradach będzie bardzo trudne. Doświadczenia roku 1924 i po części 1925 przekonały, iż polityka wolnego handlu nie da się u nas pogodzić z interesami naszej produkcji, która więcej niż kiedykolwiek wymaga silnej opieki celnej. Zarówno pod względem technicznym i organizacyjnym jak finansowym, przemysł polski tak bardzo jest zacofany (z wyjątkiem śląskiego), że konkurencja zagranicy godziłaby wprost w istnieniu wielu industryj. Musimy więc jako środek tymczasowy zachować wysokie bariery cłowe, choć odbijają się one także na konsumentach płacących wyższe ceny za wyroby krajowe aniżeli za zagraniczne. Współzawodnictwo z zagranicznemi krajami bardzo utrudnione jest z powodu warunków kredytowych. Tam kredyt jest łatwiejszy i tańszy niż w Polsce, co oczywiście odbija się na kosztach wytwórczości. Mimochodem tylko potrącamy o stosunki komunikacyjne. Gdy bliżsi i dalsi sąsiedzi chlubią się taniemi transportami wodnemi, to dla nas wchodzi w rachubę drogi przewóz kolejami lub niekiedy furmankami.

Oto mamy więcej ważniejsze powody, dla których gospodarka Locarno, nie jest na razie dla nas do przyjęcia w całej rozciągłości. Poszczególne zaś ułatwienia np.: paszportowe, kredytowe i t. p. niezawodnie znajdą największe poparcie delegacji polskiej. **S. D.**

Wyścigi samochodowe nie odbędą się.

Wiosenne wyścigi samochodowe i motocyklowe, zapowiedziane na niedzielę, dnia 16 bm. na szlaku Ossowa Góra — Wojnowo — Strzelewo — Ossowa Góra **odracza się** ze względu na powagę chwili. Nowy termin prawdopodobnie dopiero w przyszłym miesiącu będzie jeszcze zakomunikowany.

Przeciw katastrofom kolejowym.

Odkąd wspaniale rozwijająca się komunikacja lotnicza zapewniła podróżującym wiele większą szybkość i bezpieczeństwo w powietrzu niż na ziemi, inżynierowie są niezmordowani w obmyślaniu coraz to nowych wynalazków, przeciwdziałających katastrofom kolejowym. A ponieważ najwięcej stosunkowo wypadków działo się na skrzyżowaniu szyn ze zwykłemi szosami i drogami, mianowicie, gdy tor kolejowy nie był zamknięty rampą, więc wysiłki wynalazców poszły w tym kierunku, aby tu stworzyć jakieś zabezpieczenie. Ostatnio, konstruktorzy niemieccy budują na takich krzyżujących się miejscach podwójne reflektory, o wielkiej sile światła, z dzwonem sygnalizującym. Pociąg jeszcze na parę kilometrów przed przybyciem na to krytyczne miejsce, automatycznie wprawia w ruch ten aparat, reflektory elektryczne się zapalają, i dzwon zaczyna bić, ostrzegając w ten sposób podróżnych przed zbliżającym się pociągiem.

Targ Paryski a Polska.

Odbyło się tu otwarcie dorocznych „Targów Paryskich". Pawilon Polski wzbudza ogólne zainteresowanie. Bierze w nim udział około 50 wystawców, przedstawiających najrozmaitsze gałęzie przemysłu polskiego, jak: naftę, przemysł chemiczny, przemysł drzewny, rolnictwo i nasionia, konserwy, Lwowskie Towarzystwo Wyrobu Kilimów, Związek przemysłu tekstylnego w Polsce Ludwig Geyer, Herman Faust i S-ka, K. Schejbler i L. Grohman, Krusche i Ender, Papiernia Robert Saenger w Pabjanicach, Spółka akcyjna kopalń i fabryk cynku w Katowicach i inne.

Dlaczego rowerzyści mają dobry apetyt?

Jest zjawiskiem powszechnie znanem, że kołownicy cieszą się nadzwyczajnym apetytem. Polega to nietylko na tem, że kołownik wykonuje prace fizyczną na wolnem powietrzu, lecz przedewszystkiem także na tem, że przez deptanie pedałów naprężają się na zmianę to lewa, to prawa muskulatura brzuszna, co w rezultacie równa się pierwszej klosy masażowi żołądka i kiszek. Dochodzi do tego jeszcze bezustanne trzęsienie się roweru, co wywołuje lekki masaż wibracyjny całego organizmu.

Z tych względów zaleca się sport kołowniczy w pierwszym rzędzie tym, których zajęcie zmusza do kilkugodzinnego siedzenia w pokoju, przedewszystkiem zaś w tych wypadkach, gdzie zaburzenia powstały na tle nerwowem, z powodu neurastenji lub bezkrwistości. Lecz i w innych wypadkach, spowodowanych grzechami djetetycznymi lub nadużywaniem napojów wyskokowych, umiarkowany sport rowerowy wywołuje błogie skutki. Rzecz prosta, że kuracja rowerowa nie może być prowadzona zbyt forsownie. gdyż w takich wypadkach może łatwo zaszkodzić innym organom. Miarą szybkości jazdy niechaj będzie: 1 km na pięć minut. W ciągu dnia nie należy odbywać dłuższych tur, jak 20 do 30 km.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Tow. Młodzieży „Monsalvat". Jutro, w niedzielę, wycieczka. Zbiórka punktualnie o godz. 2-giej przy Ekspedycji Towarowej.

Sokół Bydgoszcz I. Zbiórka jutro w niedzielę, 16 bm. o godz. 10 rano przed „Ogniskiem" celem wzięcia udziału w uroczystości 8 rocznicy bitwy pod Kaniowem Związku Hallerczyków Chorągwi Pomorskiej w Bydgoszczy.

Tow. Powstańców i Wojaków obwód Bydgoszcz. Towarzystwa biorą udział w uroczystości 8 rocznicy bitwy pod Kaniowem Związku Hallerczyków Chorągwi Pomorskiej w Bydgoszczy. Zbiórka o godz. 10 rano przed „Ogniskiem". **Zarząd Obwodwy.**

Baczność! Zbiórka Stow. Młodzieży Polskiej Bydgoszcz — Fara, „Naprzód" i „Gwiazda" w niedzielę, 16 bm. o godz. 8.45 rano przed głównym dworcem, zaś o godz. 9.30 wspólny odjazd na pierwszy zlot do Kcyni. Goście mile widziani. O punktualne i liczne przybycie prosi

Zarząd okręgowy Stow. Ml. P.

Tow. Powst. i Woj. „Macierz" Bydgoszcz. Placówka Hallerczyków w Bydgoszczy obchodzi w niedzielę, dnia 16 bm. 8-letnią rocznicę bitwy pod Kaniowem. Drużyna nasza jako bratnie towarzystwo, bierze udział w pochodzie jak i uroczystości. Punkt zborny Ognisko, godz. 9.30

Podoficerowie Rezerwy. Celem wzięcia udziału w uroczystości Hallerczyków zbiórka w niedzielę, 16 bm. o godz. 9.45 przy Ognisku, ul. Jagiellońskiej ze strony głównego odwachu.

Tow. Przemysłowo - Rzemieślnicze. Zebranie miesięczne we wtorek, 18 bm. o godz. 8 wiecz. w „Ognisku". Na porządku obrad: sprawa związkowa. Ze względu na ważność tejże sprawy prosimy o przybycie wszystkich członków. Goście mile widziani.

Wobec zajść ostatniej doby, odwołujemy zapowiedziany na poniedziałek, dnia 11 bm. wiec w Strzelnicy w Bydgoszczy, który odbędzie się później.

Związek właścicieli hipotek etc. w Bydgoszczy
Rzepecki, Gburczyk, Czekanowski.

Baczność S. M. P. „Promyk". Wycieczka do Czerwonej Karczmy w niedzielę, 16 bm. Zbiórka o godz. 1 w sali przy kościele św. Trójcy. Uprasza się, żeby druhny obu oddziałów stawiły się w komplecie. Sprawie służ!

Związek Oficerów Rezerwy Koło Bydgoszcz zwołuje nadzwyczajne zebranie na sobotę, 15 bm. o godz. 20.30 w Kasynie 62 pp. przy ul. Jagiellońskiej. Obecność wszystkich członków konieczna. Pożądany jest udział niezrzeszonych w Kole kolegów.

Za Zarząd:
Mikowski, kapt. rez., prezes. **Śpikowski.**

Baczność Tow. oświatowe „Lech". Zebranie w poniedziałek, 17 bm. o g. 8 w sali 3 Maja przy placu Piastowskim. Na porządku dziennym ważne sprawy.

Baczność Hallerczycy! Z okazji święta poległego Hallerczyka odbędzie się w niedzielę, dnia 16 bm. msza św. w kościele garnizonowym Zbiórka członków wraz z sztandarem o godz 10.30 przy ul. Jagiellońskiej koło sekretarjatu, skąd wymarsz do kościoła. Ubiór o ile możliwe mundur i czapki. Komplet konieczny.

Bydgoskie Tow. Wioślarskie. Plenarne zebranie odbędzie się w środę, dnia 19 bm. o godz. 8 wiecz. w sali Resursy Kupieckiej przy ul. Jagiellońskiej. Uprasza się o liczny udział, szczególnie czynnych druhów, ze względu na sprawy treningowe, które zawiera porządek obrad.

Tow. Powst. i Wojaków Wilczak — Okole. Nadzwyczajne zebranie odbędzie się dnia 15-go bm. o godz. 6 po poł. w lokalu Złoty Róg. Przybycie wszystkich członków pożądane z powodu ważnych spraw. **Zarząd.**

Tow. Powst. i Wojaków „Macierz" Bydgoszcz Zebranie nadzwyczajne odbędzie się dziś o godz 7-mej w sali p. Patzera św. Trójcy. Obowiązkiem każdego członka jest stawić się. Ważne sprawy. Komplet konieczny.

Baczność Tow. Powstańców i Wojaków Bydgoszcz — Szwederowo! Dziś, w sobotę 15 bm o godz. 7 wieczorem u drh. Konieczki nadzwyczajne zebranie. Obecność wszystkich członków pożądana. W niedzielę, dnia 16 bm. Tow. bierze udział w uroczystości 8-letniej rocznicy Zw. Hallerczyków, tj. bitwy pod Kaniowem. Zbiórka o godz. 9.30 rano w Ognisku.

Tow. właścicieli domów i grunty w Bydg. zawiadamia członków, iż od poniedziałku, 17 bm. biuro będzie czynne od godz. 5 do 7 po poł. ul. Jagiellońska nr. 59 II piętro.

Baczność Powstańcy i Wojacy w Jachcicach! Dzisiaj w sobotę o godz. 6 wieczorem zebranie nadzwyczajne. Na porządku dziennym bardzo ważne sprawy. Uprasza się członków o stawienie się jak jeden mąż w sali p. Owsianki.

Tow. Młodzieży Polskiej „Patria". Wieczorek zapowiedziany na niedzielę się nie odbędzie po poł. o godz. 3 natomiast wycieczka. Zbiórka przy Ekspedycji Towarowej.

O. P N. Sokół V. Dziś o 7 schadzka informacyjna w Domu Katolickim (Miedza 2). Komplet I i II drużyny pożądany. Bardzo ważne sprawy.

K. S. „Astorja" przy Tow. Powst. i Woj. „Macierz". Zebranie sekcji lekkoatletycznej dziś w sobotę o 7 wiecz. w lokalu zebrań (Hotel Dworcowy). Z powodu bardzo ważnych spraw uprasza się wszystkich lekkoatletów o gremjalne i punktualne przybycie. **Kierownik.**

Baczność O. P. N. „Gwiazda". Zbiórka wszystkich członków ćwiczących i niećwiczących dziś o godz. 7.30 w Domu Katolickim. Na porządku dziennym wyjazd na niedzielny zlot do Kcyni. Obecność każdego członka obowiązkowa. **Zarząd.**

Bydgoski Klub Kolarzy urządza wycieczkę w dniu 16. bm. o godz. 8. rano. Zbiórka członków w lokalu klubowym.

Baczność Hallerczycy. Nadzwyczajne zebranie Placówki odbędzie się dzisiaj w Ognisku o godz. 7 wiecz. Ze względu na ważność sprawy komplet konieczny.

K. S. Brda. Schadzka dziś w sobotę o godz. 7. wiecz. w lokalu „Złoty Róg", ul. Grunwaldzka. Uprasza się o przybycie wszystkich członków.

Związek Przędników Kolejowych. Zebranie Zrzeszenia Urzędników Średnich Związku Z.U.K. w Bydgoszczy, odbędzie się dnia 17 bm. o godz. 19. w sali p. Mellera przy Placu Piastowskim. Zarząd Zrzeszenia uprasza o bezwarunkowe wzięcie udziału w powyższżem zebraniu.

Zebrania Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego w okręgu bydgoskim.

Pieranie, pow. Inowrocław. Zebranie filji robotników rolnych odbędzie się w niedzielę, dnia 16 b6m. w południe o godz. 12-tej w salce parafjalnej w Pieraniu. Sprawy bardzo ważne: zarobkowe i ekenomiczne. Referat wygłosi sekr. obw. drh. W. Krzemianowski z Inowrocławia.

Baczność Inwalidzi! Tutejsze Koło Z. I. W. R. P. bierze w niedzielę, 16 bm. udział w uroczystości Hallerczyków (rocznicy bitwy pod Kaniowem). Zbiórka o godz. 8.30 rano w Ognisku, skąd wymarsz do kościoła garnizonowego.

Tow. malarzy, lakierników i strycharzy. Walne zebranie odbędzie się w sobotę, 15 bm. u p. Jaśniewskiej przy ul. Poznańskiej 20. Wybór nowego zarządu. Stawienie się wszystkich kolegów konieczne, ponieważ zebranie to decyduje.

GIEŁDA.

Notowań niema.

Urzędowa cedula z dnia 14. 5. 1926 r.

Papiery procentowe:
Kurs w złotych (za 1000 mk. nom)

8 0/0 dolarowe listy Poznańskie Ziemstwa Kredytow. 6—5,85 (za 1 dolar.)
6 0/0 listy zbożowe Poznańskiego Ziemstwa Kredytow 9,30 (za 1 ctr. mtr.)

Akcje bankowe:
Kurs w złotych (za 1 000 mk. nom.)

Bank Przemysłowców I—II em. 0,90—0,95

Akcje przemysłowe:
Kurs w złotych (za 1000 mk. nom.)

Hartwig C. I—VII em. 0,35

Tendencja: mocna.

NOTOWANIA
Giełdy Płodów Rolniczych w Poznaniu
z dnia 14 maja 1926 r.

Warunek: Handel hurt. fr. st. zał ładunki wag., dost zaraz za 100 kg. w złotych

Żyto 31,75—32,75 Pszenica	52,00—54,00
Owies	34,00—36,00
Jęczmień —. Jęczm brow.	31,00—33,00
Mąka żytnia 70% z workami	— 48,50
„ „ 65% „	— 50,00
Mąka pszenna 65% „	78,00—81,00
Otręby żytnie 26.50—27.50 Otręby pszen.	—
Ziemniaki jadalne	— 3,85
Ziemniaki fabryczne	— 3,59
Groch victoria	—
Seradela	—
Słoma żytnia luźna	1,80—2,00
„ „ prasowana	3,00—3,20
Siano luźne	7,70—7,90

Usposobienie: niejednolite i wyczekujące.

Targowica miejska.

Urzędowe Sprawozdanie targowej Komisji notowania cen. Poznań, dnia 14. 5. 1926. Spędzono wołów 4, buhaji 24, krów 32, bydła 60, świń 622 cieląt 162, owiec 424, kóz —.

Razem 1268 zwierząt.

Z powodu nieprzeprowadzonych tranzakcji nie notowano.

— Z targu. Na targu dzisiejszym płacono za indyki do 15 złotych sztuka, kury do 5 złotych, jaja 1,70 mendel, masło 2,70 funt, cebula 40 groszy funt, rzodkiewka 20 groszy pęczek, sałata główka 25 groszy, szparagi 2 złote funt.

Wyjechałem do połowy miesiąca czerwca **Dr. Brunk.**

Przeniosłem moje biuro adwokackie z Koronowa

do Bydgoszczy

Wełniany Rynek 1.

11352 **Telefon 915.**

Dr. Kaszyński, adwokat.

W dniu 27 maja 1926 r. godz. 10 rano odbędzie się **na składnicy kolejowo-celnej** (gmach Ekspedycji Towarowej) **licytacja** następujących towarów;

1. **Wyroby z drutu, szkła, blachy, odzież i bielizna i marynaty w occie** (wszystko pod warunkiem wywozu za granicę).
2. **Krochmal, łańcuch przegubowy i ocet w butelkach.**

Bliższe dane w ogłoszeniu wywieszonem w Urzędzie Celnym. Wzywa się odbiorców do wykupu towarów przed terminem licytacji, inaczej stracą strony prawo rozporządzania niemi.

11618 **Urząd Celny - Bydgoszcz.**

Państw. Nadleśn. Szarłata

poczta Łążek, pow. Swiecie, stacja kol Łążek sprzedaje w drodze ustnego przetargu na koszt i odpowiedzialność interesowanego w dniu 25 maja br. o godzinie 10 i pół przed południem w kancelarji nadleśnictwa

2000 mp szczapów sosnowych

Bliższych informacji udziela na żądanie nadleśnictwo.

Kupno zatwierdza Dyrekcja Lasów Państwowych w Bydgoszczy. (11720

Państw. Nadleśn. Osie

11721 sprzedaje w hotelu p. Listewnika w Osiu w dniu 26 maja i w dniu 16 czerwca od godziny 9-tej w drodze ustnej licytacji

drewno użytkowe i opałowe

ze wszystkich leśnictw. Płacić należy gotówką

Nadleśniczy Państwowy.

Taniej niż wszędzie!

bo własnej pracowni

Kostjumy damskie gabardynowe	od 75.— zł
Kostjumy damskie bostonowe	od 40.— zł
Płaszcze damskie począwszy	od 15.— zł
Sukienki damskie letnie	od 7.— zł
Kapelusze damskie tanio	
Czapki męskie i chłopięce	od 2.— zł
Bielizna męska i damska, fartuchy	
Pończochy i skarpetki oraz wszelkie towary krótkie.	
Sukieneczki i ubranka do przyjęcia	10699

wszystko **bezkonkurencyjnie tanio** poleca

Leon Dorożyński

ul. Długa 49 róg Jezuickiej.

Firma chrześcijańska!

Skóry podeszwowe
Skóry wierzchnie
Skóry do półszorków

kupuje się w wielkim wyborze przy cenach konkurencyjnych w najstarszym Handlu Skór **w Bydgoszczy, Przyrzecze 9.** obok Fary

Handel Skór

LUDWIG BUCHHOLZ

Właśc. **Maks Hasenpusch.**

Egzystuje od roku 1845.

Obcasy gumowe, przybory bardzo tanio. Codziennie świeży wykrój w podeszwach. Cholewki na miarę. (3867

Dla p. p. Bartników

kószki do pszczół
ule pomorskie
ule poznańskie
drzewo na ramki
sztuczną węzę itd.

poleca (5784

F-a Juljusz Musolff

Towarzystwo z ograniczoną poręką

ul. Gdańska 6 **Bydgoszcz** Telefon 26.

Główne zastępstwo przyborów pszczelarskich.

Naukę

księgowości, stenografji, pisania na maszynach etc.

udziela 1411

G. Vorreau,

rewizor ksiąg.

Jagiellońska 14.

Piegi

żółte plamy, opaleniznę

usuwa pod gwarancją **aptekarza J. Gadebuscha**

Axela krem od piegów

1/1 sł zł **3.70,** 1/ sł. zł **1.85**

Axela mydło o.

1 kaw. zł **1,** 3 kaw. zł **2,**

w Bydgoszczy do nabycia w następuj. drogerjach: St. Borzeński, Gdańska 23 M. Górecki, Pomorska 8 M. Buzalski, Okole Drog. Kotlenga, ul. Dworcowa H. Gundlach, Poznańska 4 Fr. Bogacz, Dworcowa 94 A B.Lewandowski, Długa nr. 41, J. Palcher, Gdańska 136, B. Kiedrowski, Długa 64 Drogerja „Kosmos", Dworcowa. Nowicki, drogerja, Zbożowy Rynek, Drogerja Teatraln, Jagiellońska, J. Kłosiński, ul. Dworcowa oraz w Osiu (Pomorze) u A. Kłonieckiego. (8249

KOSZYKI

z drzewa łupanego do transportu owoców, jagód, grzybów śliwek itd. każdego formatu i każdej wielkości poleca

Mechaniczna Fabryka Koszy VANIKOFF FRERES

Bydgoszcz

Biuro: Kwiatowa 4.

Telef. 1426.

F-1103

Wszelkie

rośliny balkonowe

przepyszny towar,

20 000 pomidorów

w doniczkach, okrągły, gładki owoc, już z kwieciem i pączkami, wszelkie (11236

rośliny jarzynowe i kwiatowe

konifery, Clematis, Glicyny, Aristolochje itd. poleca

Robert Böhme

T. z o. p.

ulica Jagiellońska 57, Tel. 42.

FABR. STEMPLI POZNAŃ **L. KAPELA** Gdańska 37 Tel. 1006 Filja BYDGOSZCZ

Podarki

do Komunji św.

Zegarki	Różańce	11209
Branzoletki	Medaliki	
Pierścionki	Torebki i t. d.	

w złocie, srebrze i alpace znane z doborowego gustu, kupuje się tylko w magazynie jubilersko-złotniczym

H. & M. Garczyńskie, Bydgoszcz

Plac Teatralny 4, naprzeciw Teatru Miejskiego

Ceny najniższe. - - - - Wybór największy.

Marka fabryczna

„Mydło Herba D-ra Obermeyera"

Znane od kilkudziesięciu lat jest

kosmetyczne i lecznicze.

Nadaje piękną płeć i gładką cerę, usuwa czerwoność i szorstkość skóry, liszaje, pryszcze, wszelkie wysypki, jak również znakomicie usuwa **łupież.**

Gwarantujemy absolutną nieszkodliwość. Sprzedaż w aptekach, składach aptecznych i perfumeryjnych.

Cena mydła „Herba" bardzo przystępna. (11673

Telefon 150 i 830. **Telefon 150 i 830.**

22

Pierwszorzędny górnośląski

WĘGIEL

koks hutniczy, brykiety z węgla kamiennego

dla przemysłu i opału domowego wagonowo i detalicznie.

Schlaak i Dąbrowski

Sp. z o. p.

BYDGOSZCZ, ul. Bernardyńska 5. Telefon 150 i 830.

Zastępstwo koncernu **„Robur" Katowice.**

Kupujemy

łom maszynowy

pierwszej jakości, w każdej ilości po cenach rynkowych. Zgłoszenia skierować do

UNIA Zjednoczone Fabryki Maszyn, dawn. C. Blumwe i Syn, Tow. Akc. Bydgoszcz - Wilczak.

(11631

Drogerja MONOPOL,

Franciszek Bogacz,

Bydgoszcz, ul. Dworcowa 94.

Telefon 1287

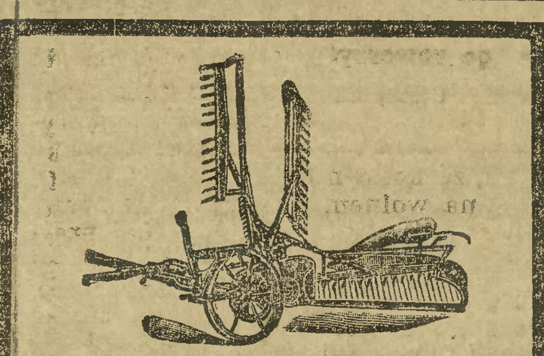
poleca na nadchodzący sezon po cenach **najtańszych** (F152

wszelkie

lakiery i farby, pokost holenderski, pendzle.

Oryginalne lakiery powozowe i do samochodów firmy Nobles & Hoare London, oraz wszelkie inne towary drogeryjne.

Ceny bezkonkurencyjne. Towary pierwszorzędne. Proszę się przekonać.

Po niskich cenach

i na dogodnych warunkach do natychmiastowej dostawy

maszyny żniwne

oryginalne **„Deering"**

„ **„Eith"**

Aparaty do toczenia kos

Grabie konne cało- i półautomatyczne

Opielacze konne:

oryg. Hey **„Pflanzenhilfe"** i **„Dehne"**

Radła, pielniki i obsypniki

Wszelkie części zapas. Wszelkie inne maszyny i narzędzia rolnicze.

Bracia Ramme

Bydgoszcz, Św. Trójcy 14b. Tel. 79.

11680

Pokrycia dachów!

Wykonuję wszelkie reparacje i pokrycia dachów łupkiem, cegłą i papą.

Podwójnie sklejane papą dachy.

Pojedyńczo kryte dachy.

Nakrycia starych dachów.

Smołowanie.

Kosztorysy i odwiedzenie przez mego mistrza dekarskiego bezpłatnie.

J. Pietschmann, Bydgoszcz

Kantor i fabryka: Grudziądzka nr. 8.

Telefon 82. (7306) Rok założ. 1845

Noże do opałaczy

Dehne i Exak we wszelkich wielkościach stale na składzie.

Fr. Kloss i Syn

10982) **Bydgoszcz,** Gdańska 97. Telefon 1683.

Gąsiory i dachówki
Cegłę mocno paloną
cegłę sufitową porowatą
płyty ścienne „
kamienie z otworem „

dostarcza drogą kołową i wodną

A. Medzeg

Cegielnie parowe (25673

Fordon n/Wisłą **Telefon 5.**

NAJLEPSZY PROSZEK DO PRANIA

NADAJE BIELIŹNIE ŚNIEŻNĄ BIAŁOŚĆ

J.M.WENDISCH SUKC. S.A. TORUŃ

Dbajcie o swoje zdrowie!

„Szwajcarskie Gorzkie Zioła" (z marką „Kogut") są stosowane przy chorobach **żołądka, kiszek, obstrukcji i kamieniach żółciowych. — „Szwajcarskie Gorzkie Zioła"** są naturalnym łagodnym środkiem przeczyszczającym, ułatwiającym funkcje **organów trawienia** i działającym przeciwko **otyłości.** „Szwajcarskie Gorzkie Zioła" pobudzają apetyt. Sprzedają apteki po złotych 1.50 za pudełko. — Skład główny apteka **A. Gąseckiego w Warszawie, ul. Leszno 41.** Wysyłamy najmniej 2 pudełka po otrzymaniu **zł. 4,30** (z przesyłką).

8739

SUDORYN

(w pudełkach z sitkiem)

jedyny wypróbowany środek usuwający **bezpowrotnie pot i niemiłą woń z rąk, nóg i pach.**

Labor. Chem. Farm. „Ap. Kowalski"

Warszawa, Miodowa 5.

10676

Prima węgiel górnośląski

z kopalń **Gieschego** oraz (1745

koks hutniczy po cenach konkurencyjnych (koncernowych) ofiaruje z terminową dostawą

Ge-Te-We **Górnośl. Tow. Węglowe z o. o. w Katowicach,**

filja **w Bydgoszczy,** ul. Dworcowa 34, Tel. 668

Sprzedaż węgla koncernu Giesche Sp. Akc.

Kupujemy

złoto, platynę i srebro w każdej ilości i szmelc danych metali.

Płacimy najwyższe ceny dzienne. (10105

Pierwsza Wielkp. Rafinerja Szlachetnych Metali.

Bydgoszcz, ul. Dworcowa 61. Tel. 103.

Stara Bydgoszcz

Codziennie koncert. 1157

RAJSKI OGROD otwarty!

Przy pięknej pogodzie koncert w ogrodzie. Oprócz bogatego spisu potraw jako nowość sezonowa

-:- **zupa rakowa** -:-

Pyszne tanie wino, dobre piwa,

- - - wyśmienita kolacja u **- - -**

A. Twardowskiego nast.

Telefon 130. **Długa 12.** Telefon 130.

Wśród najlepszego towarzystwa i przy pięknym koncercie od **7 godz. wiecz.,** — spędza się czas bardzo przyjemnie. —

Uprzejmie zaprasza **O. Rohnke.**

10789)

Ogłoszenie.

Publiczne wydzierżawienie owoców

na drzewach szosowych powiatu mogileńskiego na rok bieżący odbędzie się:

W Pakości, dnia 25 maja br. o godzinie 10-tej w lokalu p. Zielińskiego dla szosy Pakość—Wszedzin od stacji 0,0—7,0, Pakość—Jankowo i Krzekatówko—Mierucinski folwark
(czereśnie i jabłonie)

W Sędowie, dnia 25 maja br. o godzinie 13-tej w lokalu p. Klettkiego dla szosy Pakość—Wszedzin od stacji 7,0—17,365
(czereśnie i jabłonie)

W Mogilnie, dnia 26 maja br. o godzinie 10-tej w Wydziale powiatowym, pokój nr. 18 dla szosy Mogilno—Kołodziejewo
(wiśnie i jabłonie)

W Padniewie, dnia 26 maja br. o godzinie 14-ej w oberży dla szosy Mogilno—Padniewo na obszarze dom. Palędzie kościelne
(jabłonie)

W Jastrzebowie, dnia 27 maja br. o godz. 10-ej w oberży dla szosy Niewolno—Jastębowo z odgałęzieniem do Kruchowa
(czereśnie)

W Wylatowie, dnia 28 maja br. o godzinie 10-ej w lokalu p. Stojaczyka dla szosy Wylatowo—Trzemżal
(czereśnie i jabłonie)

Czynsz dzierżawny winien być zapłacony w dniu terminu kierującemu dzierżawą urzędnikowi. Warunki dzierżawy będą w dniu wydzierżawienia podane

Mogilno, dnia 8 maja 1926 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

11709 **Starosta:** Dąmbski.

Wydział Powiatowy

Bydgoskiego powiatu zamierza wydać w drodze publicznego pisemnego przetargu,

zbiór owoców z alej szosowych:

1) Bydgoszcz—Nakło, odcinek od km. 11,5 do km. 12,9 w Kruszynie (czereśnie)
2) Mrocza—Słupowo, odcinek od km. 4,9 do km. 7.34 w Słupowie (czereśnie)
3) Fordon—Włuki, odcinek od km. 23,1 do km. 27,6 w Włókach (jabłka)

Oferty pisemne w zamkniętych kopertach uprasza się nadesłać do Przewodniczącego Wydziału Powiatowego w Bydgoszczy, ul. Słowackiego 3 do dnia 21 maja godziny 12-tej, w którym to czasie nastąpi otwarcie ofert i udzielenie przybicia jednemu z trzech najwięcej dających oferentów. Do oferty należy załączyć pokwitowanie Powiatowej Kasy Komunalnej (ul. Słowackiego 3) za wpłaconą kaucję w wysokości za odcinek szosy pod punktem 1) 150,—zł, 2) 300,— zł, 3) 100,— zł.

Należytość jest płatna zgóry w dniu udzielenia przybicia, a o warunkach dowiedzieć się można poprzednio w Powiatowym Urzędzie Budownictwa, pokój nr. 25 w godzinach przedpołudniowych.

Przewodn. Wydziału Powiatowego
11674) Niesiołowski, starosta.

Pamiętajcie o bezrobotnych.

Konkurs.

Magistrat miasta Trzemeszna **poszukuje dla Miejskiego Żeńskiego 4 klasowego Gimnazjum Humanistycznego**

1. **kierownika** ile możności polonistę lub matematyka.
2. **dwie męskie lub żeńskie siły nauczycielskie,** kwalifikowane (historja, geografja, przyroda).

Posady mają być obsadzone z dniem 1 września 1926 r. Ubiegający się o nie winni wykazać, że posiadają ustawowo przepisane kwalifikacje dla szkół średnich ogólnokształcących (świadectwo egzaminu nauczycielskiego lub dyplom nauczycielski). Pobory przewidziane są według pragmatyki dla urzędników państwowych z dodatkiem komunalnym.

Podania udokumentowane wraz z życiorysem należy wnieść do Magistratu miasta Trzemeszna najpóźniej do dnia 5 czerwca rb.

Trzemeszno, dnia 11 maja 1926 r.

11710 **Magistrat.**

Sprzedaż przymusowa.

W poniedziałek, dnia 17. bm. o godz. 10 przedpoł. sprzedam **w Bydgoszczy, przy ul. Różanej 15** przez licytację najwięcej dającemu za gotówkę następujące przedmioty:

1 stół, 2 fotele koszykowe, kanapkę koszykową i bieliźniarkę. 11746

Kozłowski, kom. sądowy.

STEMPLE w 1 dniu
Jedyna w Bydgoszczy FABRYKA STEMPLI
Fr. Zawadzki
Pomorska 13
11421

Sypialki
jadalki i pojedyńcze meble wykonuje na zamówienie po przystępnych cenach oraz sprzedaje gotowe stolarnia Nowaka, Ułańska 12.

Najuporczywszy
ból głowy
usuwają proszki dla dorosłych **„z kogutkiem"** wyrobu apteki **A. Gąseckiego w Warszawie.** Sprzedają apteki (8740
Skład główny Apteka Gąseckiego, ulica Leszna 41.

Całówki krajowe

pierwszorzędnego wykonania po cenach niższych niż zagraniczne polecają
Holdman i Endelman
Warszawa, Widok 11. Telefon 130-38.
11675

Poszukujemy zaraz

biegłej stenotypistki

z znajomością polskiej i niemieckiej stenografji. Łask. zgłoszenia upraszamy z odpisami świadectw i podaniem pensji nadesłać pod **B. M. S.** do administracji Dziennika Bydgoskiego. (11677

Napisowy wiersz tłusty 20 groszy, kazde dalsze słowo 10 groszy. 5 cyfr = 1 słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.

DROBNE OGŁOSZENIA

Ogłoszenia większe pod niniejszą rubryką oblicza się na mm. o 100% drożej.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9-tej przed południem.

Obrońca prywatny

załatwia wszelkie, choćby najtrudniejsze sprawy sądowe, karne, procesowe, spadkowe, hipoteczne, waloryzacyjne, kontraktowe, spółkowe, najmu, administracyjne, podatkowe, ściąganie należności itd.
St. Banaszak,
ul. Cieszkowskiego 2. Tel. 1304
Długoletnia praktyka. (27310

Niniejszem
podajemy do wiadomości, iż otwieramy dnia 15 maja warsztat ślusarski reparacyjny w Grucznie powiat Swiecie dawniej Scheidler Klein i prosimy Szan. Klijentelę o łaskawe poparcie. Stempiński i Heske. (11705

20 proc. taniej
poleca pracownia obuwia swoje wyroby, Okole, Chełmińska 1. (11662

Pelargonie
bluszczowe na balkony, flance kwiatowe i warzywne, pomidory z doniczek poleca zakład ogrodniczy, O. Rościszewskiego, Okole, ul. Scieżka 11. Tel. 1119. (11306

Biuro
porad prawnych Fordon, Swiecka 28, Zalewski, emeryt. referent Starostwa. (11415

!!Ważne dla panów!!
Specjalny zakład reparacji, czyszczenia i prasowania wszelkiej garderoby męskiej. Ceny najniższe. „Ekonomja" ul. Dr. Em. Warmińskiego 15. (F-1081

Wyborną
kaszę jęczmienną, pęczak i kaszę perłową poleca M. Mnichowski, Mogilno, Olejarnia i Wytwórnia Kaszy. (10960

Tani Bazar
Stary Rynek 14 obok apteki, skład papieru, duży wybór galanterji skórzanej, wybór mydeł toaletowych, perfum. Szczotki, grzebienie i różne przybory toaletowe. (11475

Tani Bazar
Stary Rynek 14 obok apteki, książki do pierwszej Komunji św. poleca w wielkim wyborze. Różańce medaliki, krzyże i różne pamiątki. (11474

Plisowanie
i karbowanie wykonuje szybko i tanio. Plisownia sukien damskich, Gdańska 58, Jagiellońska 6 ptr. lewo, Sniadeckich 26 II ptr., Garbary 18. (11659

Rakiety
tenisowe przyjmuje do naprawy. Zgł. St. Niewczyk, Bydgoszcz, Gdańska 147. (11575

Obuwie
dla przystęp. do I Komunji św. poleca Gabrielewicz, Plac Piastowski 3. Proszę zważać na firmę. (F-1338

Karbowanie i plisowanie
przyjmuję. Pracownia Sukien Damskich „Chic Parisien", Gdańska 157 II ptr. front. Telef. 838. (11577

Kapelusze
damskie podług ostatnich oryginalnych modeli paryskich poleca Wytwórnia kapeluszy, Kazimierz Seifert, Długa 65. Przyjmuje się do przerabiania wszelkie kapelusze na najnowsze fasony. (7971

W komis
przyjmuję garderobę, obuwie, meble, kupuję za gotówkę Dom Komisowy, Pomorska nr. 6 (30441

MEBLE!
Najtańsze źródło zakupu kompletnych jadalni, pokoi męskich, sypialni, kuchni, oraz pojedyńczych mebli solidnego wykonania na dogodnych warunkach poleca (23490
Ignacy Grajnert, Bydgoszcz, Dworcowa 8. Tel. 1921.

Najtaniej
w Bydgoszczy kupisz garderobę, obuwie, meble wszelkiego rodzaju rzeczy przechodzone w dobrym stanie. w Domu Komisowem. Pomorska nr. 6. (30442

Najtaniej
zakupisz wszelkie artykuły sportowe, rowery, maszyny do szycia, oraz części do tychże, ramy rowerowe dla mechaników. Wózki dziecięce i sportowe. Wielkopolski Dom Handl. W. Krauze Długa 50. Tel. 948. (9964

Cukiernia Empire
Dworcowa 95 a poleca smaczne ciastka własnego wyroby niskie ceny. (10785

Oprawę książek
po cenach znacznie zniżonych wykonuje introligatornia J. Czuba, Sniadeckich 41. (9027

SPRZEDAŻE

Majątki
gospodarstwa, domy, wille poleca i poszukuje Biuro „Polonja", Parkowa 3. Telefon 698, Hotel pod Orłem. (11549

Gospodarstwo
4 morgi, dom masywny 2 mieszkania dwupokojowe, wolne mieszkanie, stajnia na sprzedaż. Pośrednictwo przyjmę. Jachcice, Saperów 32. (11695

Dom
dwupiętrowy prawie nowy z ogrodem, wolne mieszkanie okazyjnie i tanio sprzedam. Wiadomość: Gdańska nr. 160. Ślad papieru. (F-1410

Na sprzedaż
dom z interesem w centrum miasta z wolnem mieszk. i interesem bez długu, cena 26.000 zł. Dom z własną rzeźnią i rzeźnictwem, gościńcem i salą do zabaw, bez konkurencji w dużej kościelnej wiosce za 20.000 zł. Dom z rzeźnictwem w Bydgoszczy, z balkonem i ogrodem, cena 27.000 zł i inne domy z ogrodem począwszy od 5000 zł pod korzystnemi warunkami do nabycia. Małek, Bydgoszcz, Dworcowa nr. 2, telef. 1183. (11444

Korzystnie
na sprzedaż gospodarstwo na Kujawach, ziemia pszenna z pełnym żywym i martwym inwentarzem, prywatne, za 14.000 zł, 50 mórg dobrej ziemi, z pełnym żywym i martwym inwentarzem, prywatne, za 12.000 zł. Małek, Bydgoszcz, Dworcowa nr. 2, telef. 1183. (11445

Aparat
fotograficzny 13×18, z przyborami, okazyjnie na sprzedaż. Figiel, Koronowo, Dworcowa 23 (11637

Ubranie
nowe i para pantofli korzystnie na sprzedaż. Podgórna 27. (11655

Drzewo
opałowe i użytkowe, szczapy sosn. I kl. 9 zł., wałki łupane 8-14 średn 7 zł za 1 mtr., drągi sosn. I kl. 12—15 mtr. długie 2,60 zł., II kl. 2,10 zł. za sztukę, długie drzewo użytk. III kl. 24 zł., IV kl. 19 50 zł. za mtr. kub. wszystko zdrowe, proste i korowane, oddaje wagonowo za gotówkę franko stacja Cekcyn. Jakób Jaśtak, Cekcyn pow. Tuchola. (11666

Rzeźnictwo
w centrum miasta Torunia w najruchliwszej ulicy z zapędem elektr. i całkowitem kompl. urządzeniem zaraz do odstąpienia. Do przejęcia potrzebne ca. 12.000 zł Oferty do Dzien. Bydg. pod „Toruń R." 11688

Meble
Przy dogodnych warunkach polecam: kompl. jadalnie, sypialnie, kuchnie jako też pojedyncze meble, szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, fotele, biurka, lustra i inne przedmioty. Piechowiak, Długa nr. 8, tel. 1651. (11673

Łóżeczka
dziecięce żelazne z materacami na sprzedaż. Swiętojańska 14, parter lewo. (F-1385

Na sprzedaż
bufet i stoły. Lubelska nr. 33. (11683

Wyprzedaż
z powodu likwidacji! Bufet i kredens, sypialnia olchowa, kuchnia i t. d. bardzo tanio sprzeda Pomorska 40, telefon 783. (F-1566

Kuce
dobrana para, dobrze ujeżdżona i dockart, tanio na sprzedaż. Probostwo — Wtelno, pow. Bydgoszcz. (11629

Sprzedam
2 dobermanny szczenięta suki czystej rasy, ojciec z rodowodem. St. Ziętak Król. Jadwigi 5. 11691

Motor
ropowy o sile 14 5 konny, mało używany na sprzedaż. Zgłosz Thomas, Lidzbark (Pomorze). (11599

Wilk
nadzwyczaj czujny i ostry 16-miesięczny z powodu wyjazdu tanio sprzedam. Grudziądzka nr. 4 I ptr. lewo. (11663

LEKCJE

Lekcyj
udziela Poznańska 22 parter prawo. (11697

POSADY

Stenografji
wyucza listownie Instytut Stenograficzny, Warszawa, Krucza 26. Żądajcie bezpłatnych prospektów. (11165

2 czeladników
rzeźnickich (pierwszego i drugiego) poszukuję zaraz. R. Maciejewski, Niedźwiedzia 3. (11682

Pomocników
szewskich tylko na pierwszorzędną damską pracę i wywrotki przyjmie Paszek, ul. Gdańska 40. (11696

Poszukuję
zaraz do mojego rzeźnickiego biegłej sprzedawaczki, władającej polskim i niemieckim językiem. Ernst Dün Grunwaldza 5, telefon nr. 1539. (11661

Krawcowa
poszukuje pracy w dom i poza domem. Chrobrego nr. 26 II ptr. lewo Gorczakowa. (F-1335

Poszukuję
zaraz dobrego pomocnika fryzjerskiego. S Masłowski. Sępólno, ul. Młyńska 12. (11591

Dziewczęta
do klejenia torebek przyjmie Jan Grabowski, Fabryka Torebek, Okole, Nowogrodzka 11. (11634

Ucznia
do mej cukierni poszukuję, który już dłuższy czas praktykował. Rakowski, Kwiatowa 1a. (11712

Służąca
starsza z dobrem gotowaniem do wszystkiego potrzebna. Jezuicka 7-8 I ptr. lewo. (11654

Kierownik młyna
mistrz egz., z dobremi świadectwami, dłuższa praktyką i małą rodziną, poszukuje od 1. 7. b. r. stałej posady lub jako młynarz samodzielny na deputat. Młyn w dzierżawę nie wykluczony. Of nadesłać pod „Kierownik młyna" do Dzien. Bydg. (11601

Zdolny
fachowiec bławatnik były właściciel większego składu, mający dobre stosunki w Łodzi i dobrą opinję, posiadający w miejscu nieruchomość przyłączy się do interesu bławatnego z kapitałem 15—20 tysięcy zł jako wspólnik lub przyjmie kierownictwo interesu w tejże branży. Oferty pod „O. S." do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (F-1379

Pani
lat 40, wychowana we Francji, posiadająca angielski, muzykalna, pogodnego usposobienia, poszukuje posady nauczycielki, wychowawczyni na kilka godzin dziennie; może zaopiekować się chorymi, wyjechać do wód, zastąpić panią domu. Referencje i świadectwa poważne. Ul. 20 stycznia 29, I p. lewo, od 11—2, Szedelowa. (F-1376

Bufetowa
poszukuje od 15. 5. posady, miejscowość obojętna. Posiada dobre świadectwa. Of. do Dz. Bydg. pod „Bufetowa" (11668

Panienka
lat 16, kochająca dzieci, pragnie po raz pierwszy u dobrego państwa posadę objąć do 1—2 dzieci, zna szycie. Of. pod „Panienka lat 16" do Dz. Byd. (11708

Inteligentna
samodzielna książkowa poszukuje jakiejkolwiek posady, zgodzi się także na wyjazd do dzieci. Of. pod „Dzieci" do Dz. Bydg. (11707

Kucharka
zna dobrze kuchnie i każdą pracę poszukuje zaraz zajęcia najchętniej na majątek. Marczyńska u p. Szpręglewskich Mazowiecka 39. (11701

DZIERŻAWY

Interes zbożowy
Jakuba Wolffa w Fordonie natychmiast do wydzierżawienia. Doehlert, Bydgoszcz, Jackowskiego 21. Sądowy zarządca spadku. (11363

Wydzierżawię
domek z placem, nadający się na warsztat lub skład narzędzi rolniczych lub inne przedsiębiorstwo. Czynsz podług umowy. Garbary 17, Szaniawski. (F-1343

Dzierżawcy!
140 mórg dobrej ziemi z kompletnem inwentarzem żywem i martwem korzystnie do wydzierżawienia. W Poznańskiem Kujawy 60 mórg dobrej ziemi. W Poznańskiem z komplet. inwentarzem żywem i martwem zaraz do wydzierżawienia i wiele innych objektów korzystnych poleca i przyjmuje biuro „Pogoń" Dworcowa 80, tel. 18-15.

Fabrykę
wyrobów drucianych wydzierżawię. Adres wskaże Dz. Bydg. (11398

MIESZKANIA

3 pokojowe
mieszkanie I. przy Rynku i tramwaju od gospodarza za całoroczny czynsz oddam. Zgłosz. biuro Pogoń Dworcowa 80.

Mieszkanie
poszukuję od 4-6 pokoi z wszelkiemi wygodami, zaraz wprost od gospodarza, zgł. do Z. Jaworski Bydgoszcz, Stary Rynek 2. F-1334

Wydzierżawię
natychmiast mieszkanie 2 pokojowe i kuchnia na Wilczaku. Of. składać do „Par" Dworcowa 72. pod „Mieszkanie". (11537

Mieszkania
2—3 pokojowego poszukuję. Zapłacę czynsz z góry. Of. pod „Kawaler" do filji Dzien Bydg., Dworcowa nr. 2 (F-1341

Poszukuję
zaraz lub od 1 czerwca mieszkania 3—5 pokojowego od gospodarza. Płacę czynsz przedwojenny lub podług umowy i przeprowadzę remont. Łask. oferty pod „Kierownik" do Dzien Bydg. (11538

Mieszkanie
3-pokojowe odstąpię zaraz lub od 1. 6. Oferty do Dzien. Bydgosk. pod „M. 3". 11690

4 pokoje
z kuchnią, wszelkie wygody, do wynajęcia Czynsz za rok z góry. Wiadom. Skład Skór, Długa 45. 11689

7 pokojowe
mieszkanie, meble częściowo natychmiast tanio do odstąpienia. Of do Dz. Bydg. pod „Pokoje 7". (11692

Biuro obrony prywatnej

Karola Schrödela, Nowy Rynek 6 II ptr,
załatwia wszelkie sprawy sądowe, hipoteczne, karne, kontrakty spółkowe, administracyjne reguluje hipoteki, załatwia wszelką korespondencję i przeprowadza ciche akordy. (10167

Pokój
dla lepszego pana do wynajęcia. Sienkiewicza II. ptr. prawo. (F-1

Pokój
z utrzymaniem do wynajęcia. Gdańska 62, II. ptr. lewo. (11613

Pokój
umeblow. z utrzymaniem lub bez zaraz lub od 1. 6. do wynajęcia. Grodztwo 26 II. ptr. lewo. (11623

Pokój
umeblowany, Kordeckiego 15 (11637

Pokój
dla pani do wynajęcia. Pomorska 60. (11706

Pokój
umebl. dla współsublokatora. Chwytowo 13a I ptr. prawo. (11700

ROZMAITOŚCI

Wdowiec
w starszym wieku, kupiec przemysłowiec, posiadający własny interes i warsztaty, poszukuje żony. Panny lub wdowy nie wykluczone z dzieckiem, gotówka lub nieruchomość pożądana. Zgłoszenia z dołączeniem fotografji, którą się zwraca do Dzien. Bydg. pod „1000". Rzecz traktuje się honorowo, pośrednictwo wykluczone, na anonimy się nie odpowiada. (11602

Kto pożyczy
za sowitem wynagrodzeniem smoking do matury? Zgłosz. pod „Abiturjent" do Dz. Bydg. (11658

Zgubioną
książeczkę wojskową na nazwisko Jana Biskupskiego unieważnia się. (11665

Zaginął
pies szpic nr. 387, przyprowadzić za nagrodą, ul. Toruńska 6. J. M. (11676

Mojej
szan. klienteli do wiadomości, iż moją pracownię przełożyłem z Placu Poznańskiego 13. na ulicę Gdańska 157. Jan Lewandowski Fabryka porannych pantofli. (11757

Dużo
pieniędzy oszczędzi w dzisiejszych ciężkich czasach ten, kto oddaje swoją białą bieliznę do prania i prasowania do firmy Rękodzielnik, Fordon, filja Bydgoszcz, ul. Królowej Jadwigi nr. 17. Proszę zważać na firmę. Na życzenie odbiera i odstawia się do domu. 25% taniej jak dotychczas. (11678

Każda Pani
elegancka jeszcze nie wie, że najpiękniejsze kapelusze i najpiękniejszy wybór jest tylko u A. Gaweckiej i Ska. Stary Rynek 5/6 Wszelkie przybrania. kwiaty. (11734

Kapelusze!
Pracownia kwiatów, dla modystek po najniższych cenach. Przekonajcie się. A. Gawęcka i S ka Stary Rynek 5/6. (11733

Ważne dla stolarzy!
Przyjmuję wszelkie obróbki drzewa na maszynach o zapędzie elektrycznym po bardzo niskich cenach. Jagiellońska 29 (w podwórzu). (11745

Warszawska
pralnia chemiczna i farbiarnia czyści i farbuje w czasie jednego tygodnia po cenach przystępnych. Z. Nowicka, Długa nr. 62. (11724

Mereżki
Maszyny haft na konfekcję damską we wszelkich kolorach podług najnowszych żurnali oraz artystyczne cerowanie wykonuje Hafciarnia Raffke i Szymkowiak, ul. Poznańska 29. (11729

SPRZEDAŻE

Majątki
gospodarstwa, kamienice, młyny, restauracje, gościńce poleca i przyjmuje Wacław Poszwa, Bydgoszcz, ul. Zduny 6, II. (F-1402

Rower
z wolnym biegiem sprzeda tanio. Gdańska 58. (F-1408

Dom
II-piętrowy, ze składem cały wolny bez długu zaraz na sprzedaż. Wiadomość na miejscu, ulica Długa 62. (11723

Dom
masywny, wolne mieszkanie, 2 pokoje, kuchnia, stajnia, ogród, 4 morgi pola na sprzedaż. Pośrednictwo przyjmę Jachcice, Saperów 32. (11694

Bukownik
czyli młockarnia do młócenia koniczyny, kupię natychmiast najchętniej angielski system, reparacja może być potrzebna. Zgł. Nadolski. Kowalewo, Pomorze, ulica Toruńska. (11713

Do tenisu
spódnicę kremową, plisowaną, sprzedam tanio. Chopina 3, II p (F-1389

Motocykl
gotowy do jazdy N. S. U. Neckarsulmer) 3½ P. S. używany w najlepszym porządku 2 cylindrowy sprzedam. Of. proszę nadesłać do Dz. Bydg pod „Gotowy". (11754

Szafki
wystawowe na sprzedaż zgłoszenia M. Ligarzewska Wełniany Rynek 14. skład. 11716

Rower
z wolnym biegiem prawie nowy sprzedam. Kiełpiński, Grunwaldzka 169. (11740

Wóz
roboczy mało używany i **koń** na sprzedaż lub zamienię na dobrą krowę Nowodworska 2. (11727

Na raty
leżanki, kanapy, materace poleca w wielkim wyborze Janowicz, Jagiellońska 4 drugie podwórze. (11722

Urządzenie
do składu kolonjalnego sprzeda F. Heise, Prądy p. Bydgoszcz. (11726

Pies wilk
cośkolwiek tresowany, tanio na sprzedaż. F. Woda, Król. Jadwigi 10 II ptr. (F-1400

Stojak
do kwiatów ładny tanio na sprzedaż. Smigielski, Długosza 14. (11738

Na sprzedaż
białe młode szpice, wilki, psy tresowane, oraz mały pinczer i inne. Hodowla i tresura psów za V. śluzą. (11756

Kosze
na 1 ctr. mocne tanio na sprzedaż Herm. Frankego 3. Tel. 892. (11309

KUPNA

Psa
wyżła-cetra lub pantera do polowania ułożonego 2—3 sezony praktyki mającego kupię. Oferty przesyłać proszę Włocławek, ul. Cyganka 19 t. Grzybczewski. (F-900

W centrum
przy ul. Gdańskiej poszukuję celem kupna składu od zaraz lub 1 od czerwca. Oferty do filji Dziennika Bydg. Dworcowa nr. 2. pod „H. S. 2000" (F-1317

Kupujemy
10 /₀ pożyczkę kolejową Wielkp. Dom Zleceń. Bydgoszcz. Gdańska 31. (11138

Złoto
i srebro kupują Br. Kochańscy & Künzl, ulica Gdańska 139. (F-171

10.000 złotych
wpłacę na kupno domu z mieszkaniem i salą około 200 m² w Bydgoszczy lub innem mieście. Of. pod „10.000 zł" do Dzien. Bydg. (11670

Poszukuję
kupna fortepianu, dobrze utrzymanego. Zgłosz. z podaniem ceny pod „Kupno 43" do Dz. Bydg. (11511

Kupię
ostrego podwórzowego psa Szulc, Kościuszki 7. (F-1380

Statuę
lub wazon do ogrodu kupię zaraz. Reja nr. 2 willa. (F-1391

Kupię
używane urządzenie olejarni oraz urządzenie do fabrykacji mydła. M. Decowska, Trzemeszno. (F-1370

Kupuję
pudełka od pasty do obuwia i pasty do podłóg. Daję za pudełka pastę. Chodkiewicza 36, skład kolonjalny Bieleckiego. (11769

Kupię
gospodarstwo od 15 mórg lub więcej w okolicy Bydgoszczy lub na wsi blisko stacji kolejowej. Ładny dom, ogród owocowy. Oferty do Dz. Byd. pod „Rolnik". (11704

Poszukuje
się kupna saloniku lub męskiego pokoju używanego w dobrym stanie oraz używanych dobrze utrzymanych krzesełek do stołowego pokoju. Zgł. do Dz Bydg. pod „M. K" (F-1404

Kupię
dom, wpłata 12 tys. zł. reszta hipoteka Of. pod „Kupiec" do Dz. Bydg. (11630

Kupię
dom w mieście, wpłata 6000 zł do poniedziałku. Oferty do Dz. Bydg. pod „Poniedziałek". (11687

Walce
używane 700 × 300 600×300 kupię. Oferty pod „Walce" do Dzien Bydg. (11660

LEKCJE

Poszukuję
lekcji i przygotowuję do egzaminów do 3 kl. gim włącznie, najchętniej na wieś. Zgł. pod „Maturzystka" do Dz. Bydg. (11759

Potrzebny
na ordynarję jeszcze jeden fornal z posyłkami (dziewczętami). Majętn. Różanno pow. Swiecie (F-1405

Pianino
wolne do świczeń, Pomorska 49/50 II pr. (11732

Kurs haftowania
przyjmuje się jeszcze panienek do haftowania zapisy przyjmuje Marja Ligarzewska, Wełniany Rynek 14. Św. Trójcy 27 I. 11717

POSADY

Dziewczę
do dziecka i pomocy w gospodarstwie potrzebne. Grunwaldzka 109, skład. (11739

Przyjmuję
uczennice do haftu, wykonuje się wszelkie prace hafciarskie. Grunwaldzka 70 I ptr. prawo. (11758

Poszukuję
energicznych, wymownych panów na każdy powiat. Zarobek 250 do 300 zł miesięcznie. M. Mazurek, Chrobrego 13 Na odpowiedź znaczek dołączyć. (11725

Służąca
rzetelna i uczciwa do wszystkiego potrzebna od 1. 6. Leśn. Trzciniec pow. Bydgoszcz. (11728

Prasowaczki
na białą bieliznę, tylko dobre siły będą uwzględnione. Zgłosz. Fordon, firma Rękodzielnik, F. Wesołowski. (11679

Piekarz
samodzielny z dobremi świadectwami może się zaraz zgłosić. Kajetan Roliński, Fordon, Parowa Piekarnia. (11681

Chłopak
nie niżej lat 20. do wszelkich prac domowych, potrzebny. Bar Angielski, ul. Gdańska 165. (11774

Służąca
pracowita i uczciwa z dobremi świadectwami do wszelkiej pracy domowej potrzebna. Drowa Buxakowska, Fordon, Rynek. 11698

Służąca
umiejąca gotować może się zgłosić. Sw. Trójcy nr. 19. Dembus. (11741

Służąca
poszukuje posady do wszelkich prac domowych zaraz lub od 1. VI Wilczak, ul. Czarneckiego 6. (11703

Zdolna
inteligentna osoba. znająca wszelkie gałęzie gospodarstwa, obejmie zarząd domu u samotnego pana, możliwie na majątku, pensja obojętna. jedynie tylko w inteligentnym domu. Of. pod „Młoda 11" do Dzien. Bydg (11768

Panna
poszukuje posady w składzie lub jako gospodyni na wieś. Łask. zgłosz. pod „Sumienna" do filji Dz. Byd. Dworcowa 2. (F-1396

Kucharz
w sile wieku Wielkopolanin, posiadający dobre długoletnie świadectwa, poszukuje miejsca od 1. 6. w restauracji lub dworze Łask oferty do Dz. Bydg. pod „5339". (11684

Służąca
do wszelkich prac domowych, czysta, pracowita, umiejąca dobrze gotować i zaprawiać, z długoletniemi świadectwami, potrzebna zaraz do Warszawy Mieszkanie 5 pokojowe, pomoc przy wielkim praniu i froterow. Tylko osoby z dobremi poleceniami zechcą się zgłosić pisemnie do Biura Ogłoszeń „PAR" Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod „Nr. 19,47". (11711

Młynarz
dzielny w swym zawodzie z dobremi świadectwami, obeznany z szlif. i rifl. walc poszukuje posady zaraz lub od 1. VI. Zgłoszenia przyjmuje Agentura Dzien. Bydg. Lipusz. (11714

Młoda osoba
zdrowa, pracowita poszukuje posady na lato na wieś do pracy ogrodowej lub innej. Of. pod „Sakyamuni". F-1315

Polecam
się do prania i posług. Of. pod „Praczka" do Dz. Bydg. (11699

Krawcowa
szyje płaszcze, suknie i kostjumy. Ceny przystępne. Sienkiewicza 55. (11686

MIESZKANIA

Zamienię
3 pokojowe mieszkanie z wygodami na 1 lub 2 pokojowe frontowe w okolicy Placu Piastowskiego. Of. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Zamiana 3". (F-1398

Poszukuję
1—2 pokoi z kuchnią, czynsz roczny płacę z góry. Wiadomość: Sniadeckich 25, w składzie obuwia. (11752

Młode
bezdzietne małżeństwo poszukuje próżnego pokoju ewentualnie za pożyczkę najchętnie na Okolu. Of. do Dz. Bydg. pod „Pożyczkę". (11715

POKOJE

Pokój
frontowy ładnie umebl. z pianinem do wynajęcia. Błonia 2 II piętro lewo. (11730

Pokój
umebl. do wynajęcia, Gdańska 138 ptr. (11748

Pokój
frontowy umebl. z używaniem pianina 1 lub 2 panom do wynajęcia Pomorska 49-50 II ptr. prawo. (11731

Pokój
frontowy umebl. do wynajęcia. Pomorska 36 II ptr. prawo. (F-1403

Pokój
umebl. zaraz lub od 1. 6 do wynajęcia. Skład kolonjalny, Św. Trójcy 22a. (11747

Pokój
umebl. tanio do wynajęcia. Sniadeckich nr. 9 I ptr. (F-1412

Pokój
umebl. zupełnie z oddzielnem wejściem do wynajęcia. Pomorska 58 II ptr. lewo. (F-1399

Poszukuję
1 duży lub 2 małe pokoje, nadające się na mały skład i biuro, okolica obojętna. front nie konieczny. Zgł. do Filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „Skład i biuro". (F-1401

1—2 próżne
pokoje z używaniem kuchni w pobliżu Placu Piastowskiego poszukuje bezdzietne małżeństwo. Zgł. pod „R. 445" do filji Dz. Bydg., Dworcowa 2. (F-1394

Pokój
umeblowany od 1. 6. do wynajęcia. Marcinkowskiego 11, I p. lewo. (11755

2 pokoje
umeblowane z kuchnią wynajmę, Podgórze 9, blisko Zbożowego Rynku. (11742

Pokój
mały słoneczny z utrzymaniem dla lepszej pani do wynajęcia, ul. Gdańska 147 I ptr. prawo. (F-1397

Pokój
umebl. do wynajęcia dla 1 lub 2 przyjacieli blisko ul. Mazowieckiej 29a drugie wejście III ptr. Walent. (F-1406

Pokój
dobrze umebl. z forte pjanem ewtl. z utrzymaniem lub używaniem kuchni do wynajęcia. Krakowska 9 II ptr. F-1409

Pokój
umebl. do wynajęcia, Dworcowa 56 III ptr. F-1407

DZIERŻAWY

Domek
dwa mieszkania 3-pokojowe wolne, ogród. wydzierżawię. Wiadomość w Dzien. Bydg. (F 1395

ROZMAITOŚCI

Ostrzeżenie!
Unieważniam weksle na łączną sumę zł 1.900, płatne 1 czerwca r. b., wręczone p. Wiktorowi Zielińskiemu, zamieszkałemu dawn. w Nakle, Rynek 66, obecnie w Bydgoszczy, ul. Kordeckiego 3 per adr. Paliwoda i ostrzegam przed nabyciem takowych, a wierzycieli p. Z. wzywam do zgłoszenia swych pretensyj pod moim adresem: Kazimierz Malinowski, Nakło, Rynek 66, Skład kolonjalny. (11600

Pożyczki
500—1000 dolarów poszukuje poważne przedsiębiorstwo, gwarancja pewna. Of. do Dz. Bydg. pod „B. B. 1000". (11750

3000-5000 zł.
pożyczki poszukuję za pewną gwarancją. Of. do Dziennika Bydg. pod „Pewne". (11751

Obelgę
rzuconą na p. Franię Zakrysiównę, nauczycielkę z Gotelpia, pow. chojnickiego, niniejszem odwołuję. Marta Bannachowa, Nowe Prusy, pow. chojnicki. (11669

Obelgę
rzuconą na p. Pasterskiego ul. Szubińska 13 z żalem odwołuję. Urszula Gościak, Szubińska 13. (11604

Gołąb-pawik
zginął. Proszę odnieść za sowitą nagrodą. Reja 2. (F-1392

Pies
polowiec, krótki włos, bystry, bardzo znaczny, gdyż jedno ucho krótsze — zginął. Za wynagrodzeniem proszę oddać Hanelt, Dąbrowa-Chełmińska. (11685

LICYTACJA.

Wydzierżawienie niżej podanych alei owocowych na szosach powiatu wyrzyskiego, odbędzie się drogą publicznej licytacji najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą

w czwartek, dnia 27 maja br.
o godzinie 11-tej przed południem
w lokalu p. T. Pieczyńskiego w Nakle

L. p.		Nazwa drogi	odcinek drogi	czereśni	jabłoni	grusz	orzechów	razem drzew
1.	szosa	Bydgoszcz-Piła	Nakło-Lubaszcz	133	—	—	—	133
2.	„	Nakło-Olszewka	— —	—	342	10	—	352
3.	„	Nakło-Karnowo	— —	479	—	—	—	479
4.	„	Poznań-Nakło	— —	271	—	—	—	271
		Obwód Wyrzysk.						
1.	„	Bydgoszcz-Piła	Ruda-Wyrzysk	209	—	—	—	209
2.	„	Bydgoszcz-Piła	Nieżychowo-Tomaszewo	264	—	—	—	264
3.	„	Osiek-Łobżenica	Osiek-Wyrzysk	—	—	—	38	38
		Obwód Łobżenica						
1.	„	Osiek-Łobżenica	Łobżenica granica-powiat	—	—	—	13	13
2.	„	Łobżenica-Runowo	Łobżenica Dzwiersno	850	—	—	—	850
		Obwód Białośliwie						
1.	„	Bydgoszcz-Piła	Okaliniec—Grabowo	140	92	—	—	232
2.	„	Wągrówiec-Złotowo	Białośliwie	40	—	—	—	40
3.	„	Wągrówiec-Złotowo	Białośliwie—Krzyżówka	134	120	—	—	254
4.	„	Wągrówiec-Złotowo	Krzyżówka—Wysoka	138	126	—	—	264
5.	„	Wągrówiec-Złotowo	Wysoka granica - powiat	122	72	—	—	194

Warunki dotyczące dzierżawy zostaną przed terminem opublikowane.

11719)

Zarząd drogowy
pow. wyrzyskiego

Licytacja.
Wydzierżawienie trawy

w rowach szosowych w powiecie wyrzyskim odbędzie się drogą publicznej licytacji najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą w dniach następujących:

1) **w Wyrzysku, dnia 21 maja br. o godzinie 10-tej przed południem** na obwód Wiernowo, w lokalu pana Kościarskiego.
2) **w Nakle, dnia 21-go maja br. o godzinie 2-giej po południu** na obwód nakielski, w lokalu pana Teofila Pieczyńskiego.
3) **w Mroczy, dnia 21-go maja br. o godzinie 6-tej po południu** na obwód Konstantowo, w lokalu pana Ant. Pajzderskiego.
4) **w Białośliwiu, dnia 22 maja br. o godzinie 10-tej przed południem.** na obwód Białośliwie, w lokalu pana Andryszaka.
5) **w Łobżenicy, dnia 22-go maja br. o godzinie 4-tej po południu** na obwód Rataje, w poczekalni dworcowej Wyrzyskiej kolejki Powiatowej.

Warunki dzierżawy zostaną przed terminem opublikowane. 11718

Zarząd Drogowy
powiatu wyrzyskiego.

Dnia 14-go maja r. b. wieczorem o godzinie 9³⁰ zasnęła w Bogu opatrzona św. Sakramentami po długich i ciężkich cierpieniach moja najukochańsza żona, nasza nieodżałowana matka, siostra, szwagierka i ciotka

ś. p. z Szczygłowskich

Marja Skwierczyńska

w 61 roku życia, o czem donoszą w smutku pogrążeni

mąż z dziećmi i rodziną.

Pogrzeb odbędzie się z kaplicy nowego cmentarza we wtorek, dnia 18. b. m. po południu o godzinie 4-tej. Msza św. za duszę Zmarłej odbędzie się nazajutrz rano w kościele Serca Jezusowego.

Dnia 14-go maja 1926 r. zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój drogi mąż, nasz kochany ojciec

ś. p.

Leon Grudowski

przeżywszy lat 60.

W smutku pogrążeni

Żona i dzieci.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 18 maja 1926 r. o godzinie 4,30 po południu z kostnicy szpitala św. Florjana na stary cmentarz. 11753

Dnia 13 b. m. o godzinie 10-tej wieczorem zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz ukochany tatuś, brat, szwagier, wuj i stryj

ś. p.

Ignacy Radoszewski

przeżywszy lat 44.

W smutku pogrążona

żona, córeczki i rodzina.

Bydgoszcz, Wąbrzeźno, Inowrocław, Berlin, Kraków, New-York, Detroit, dnia 13-go maja 1926 r.

Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby przy ul. Cieszkowskiego 12/13 dnia 17. b. m. o godz. 5 popoł. na nowy cmentarz. Nabożeństwo żałobne w kościele Serca Jezusowego dnia 17. 5. 26 r. o godz. 9 przed południem.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się. 11749

Dnia 14 bm. zmarł po długich i ciężkich cierpieniach ś. p.

Leon Grudowski

mistrz dekarski.

W zmarłym tracimy długoletniego członka Zarządu oraz współzałożyciela naszego towarzystwa, który przez swój prawy charakter, gorliwą pracę dla rozwoju towarzystwa swą nieskazitelną koleżeńskością zaskarbił sobie uznanie i szacunek.

Cześć Jego pamięci!

Związek Pracodawców
Wydział Budowlany.

11735)

W piątek, dnia 14 bm. o godzinie 9 i pół przed południem zmarł po ciężkich cierpieniach w zakładzie św. Florjana nasz wysoce ceniony cechmistrz

ś. p.

Leon Grudowski

w 61-szym roku życia.

Pamięć o nim zachowamy na zawsze w poszanowaniu.

Wolny cech dekarzy
w Bydgoszczy.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 18 maja 1926 r. o godzinie 4,30 po południu z kaplicy szpitala św. Florjana na stary cmentarz. 11772

Pogrzeb ś. p.

Marjanny Bonkowskiej

odbędzie się w niedzielę, dnia 16 bm. o godzinie 2-giej po południu z domu żałoby ulica Grunwaldzka nr. 53 na stary cmentarz, o czem donosi strapiona

11702 **rodzina i krewni.**

Po długich i ciężkich cierpieniach, rozstał się z nami nasz długoletni członek, dawniejszy prezes

ś. p.

Leon Grudowski

którego pamięć w Towarzystwie naszem nigdy nie zagaśnie.

Cześć Jego pamięci!

Towarzystwo Przemysłowo-Rzemieślnicze w Bydgoszczy.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek o godz. 4.30 popoł. z lecznicy św. Florjana na stary cmentarz.

Towarzystwo bierze udział z sztandarem. 11774
